

Vlaams Eenzaamheidsplan 2021 – 2024

Inhoudsopgave

Inhoud

Inhoudsopgave.....	2
Inleiding	4
1. Context	6
1.1 Begripsafbakening	6
1.2 Eenzaamheid is van alle leeftijden	7
1.3 Eenzaamheid in cijfers.....	7
2. Eenzaamheid onder de loep.....	8
2.1 Oorzaken	8
2.2 Risicofactoren	9
2.3 Gevolgen.....	10
3. Speerpunten	12
3.1 We verhogen het bewustzijn rond eenzaamheid	12
<i>Actie 1: we werken een wervende campagne uit die de problematiek van eenzaamheid en sociaal isolement bespreekbaar maakt</i>	<i>13</i>
<i>Actie 2: we zetten in op vernieuwende projecten van de Huizen van het Kind</i>	<i>15</i>
<i>Actie 3: via een projectoproep voor de lokale besturen versterken we het mentaal welzijn van kinderen en jongeren.....</i>	<i>16</i>
<i>Actie 4: we streven naar meer sociale cohesie en een inclusieve leefomgeving voor jongeren in onze superdiverse samenleving via het Project “OVERKOP ~ +divers-sensitief & inclusief”</i>	<i>17</i>
<i>Actie 5: we zetten in op een mobiel aanbod preventieve gezinsondersteuning</i>	<i>18</i>
<i>Actie 6: we lanceren de projectoproep “Verbindingsambassadeurs voor het jeugdwerk”</i>	<i>19</i>
<i>Actie 7: We verdiepen en verbreden de koepelcampagne ‘Sporters beleven meer’ naar de doelgroep ouderen</i>	<i>20</i>
<i>Actie 8 : We willen de burgers aanmoedigen om te blijven sporten in het belang van hun mentaal welzijn.....</i>	<i>21</i>
<i>Actie 9: we ontwikkelen een actieplan telewerk om ondernemingen en werknemers te ondersteunen om werkbaar telewerk te organiseren</i>	<i>22</i>
<i>Actie 10 : We zetten in op de preventie van ziekteafwezigheid van werkenden door het uitvoeren van het actieplan werkbaar werk en het actualiseren van dit plan op basis van nieuwe noden..</i>	<i>23</i>
<i>Actie 11: we zetten in op een 24/7 telefoon- en chathulp.....</i>	<i>25</i>
<i>Actie 12: we zetten in op de 4^e pijler van Inburgering: ‘participatie en sociaal netwerk’</i>	<i>26</i>
<i>Actie 13: via sport willen we mensen die kampen met dak- en thuisloosheid uit hun isolement halen</i>	<i>27</i>
<i>Actie 14: we zetten meer in op communicatietechnologie</i>	<i>28</i>

<i>Actie 15: We nemen initiatieven omtrent het thema e-inclusie, met bijzondere aandacht voor kwetsbare doelgroepen.</i>	29
<i>Actie 16: we integreren het Geïntegreerd Breed Onthaal in gans Vlaanderen en Brussel.</i>	30
<i>Actie 17: we onderzoeken de mogelijkheid om een sociale-impactobligatie (SIO) op te zetten zodat vernieuwende initiatieven voor de aanpak van eenzaamheid bij verschillende doelgroepen worden gestimuleerd.</i>	31
3.2 We investeren in zorgzame buurten	32
<i>Actie 18: We stimuleren de ontwikkeling van zorgzame buurten in heel Vlaanderen en Brussel a.d.h.v. minstens 100 projecten van zorgzame buurten en de expertisedeling van gezonde en leefbare buurten vanuit het kind- en jongerenperspectief.</i>	32
<i>Actie 19: In samenspraak met de VVSG en het middenveld werken we een Vlaamse strategie uit om de aanpak van eenzaamheid door de lokale besturen te ondersteunen</i>	34
<i>Actie 20: we subsidiëren Verenigingen waar Armen het Woord Nemen (VWAWN)</i>	35
<i>Actie 21: we ondersteunen burgerinitiatieven, zoals BurgersAanZet en Lus</i>	36
<i>Actie 22: we ondersteunen lotgenotencontacten en buddywerkingen</i>	37
<i>Actie 23: we zetten in op ‘Kwartiermaken’ en ‘HerstelAcademie’</i>	39
<i>Actie 24: we stimuleren woonzorgvoorzieningen en verenigingen om een actieve bijdrage te leveren aan lokale eenzaamheidsplannen</i>	40
<i>Actie 25: het thema ‘Eenzaamheid’ wordt mee opgenomen in de buurtanalyse van de lokale dienstencentra (LDC)</i>	41
<i>Actie 26: we erkennen de rol van de diensten voor gezinszorg in voorkomen, detecteren en mee zoeken naar oplossingen en stimuleren hen hierbij verbindingen te maken naar andere zorg- en welzijnsactoren.</i>	42
<i>Actie 27: We verhogen de sociale cohesie via de verschillende groepsgerichte initiatieven van de instituten voor Samenlevingsopbouw. We zetten specifiek in op de verdere ontwikkeling en uitbouw van het model van geïntegreerde basisvoorziening “De STEK”</i>	43
<i>Actie 28: We voeren een faciliterend beleid voor nieuwe woonvormen</i>	44
<i>Actie 29: We creëren proeftuinen geïntegreerde zorg voor volwassenen en ouderen met een langdurige zorg- en ondersteuningsnood.</i>	45
3.3 We delen goede praktijken in het algemeen en m.b.t. intergenerationele samenwerking en projecten in zorgsettings in het bijzonder	47
<i>Actie 30: We brengen goede praktijken die inspelen op eenzaamheid en/of eenzaamheid voorkomen in kaart en delen deze breed met het oog op inspiratie en verspreiding</i>	47
<i>Actie 31: we lanceren een projectoproep GBO-trajecten voor nabestaanden van overleden partners of mantelzorgers</i>	49
<i>Actie 32: we meten de kwaliteit van leven van de gebruikers van woonzorgcentra</i>	50
<i>Actie 33: we consolideren de aandacht voor vrijwillige inzet in zorg en welzijn via vrijwilligerswerk.be</i>	51

Inleiding

Voor u ligt het ontwerp van het eenzaamheidsplan 2021 – 2024.

Als basis voor het plan hanteren we de aanbevelingen van de resolutie die in februari 2019 werd ingediend met als doel de eenzaamheid in Vlaanderen aan te pakken.

We putten ook uit het Regeerakkoord en de Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding.

Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 stelt in het hoofdstuk Welzijn: *“We zetten de strijd tegen eenzaamheid als belangrijk punt op de beleidsagenda. We verhogen het bewustzijn rond eenzaamheid in de omgeving en we ontwikkelen en ondersteunen initiatieven om dit aan te pakken. We investeren in zorgzame buurten en ondersteunen lokale besturen hierin, o.a. door het delen van beste praktijken. We zorgen voor voldoende ontmoetingsplaatsen, ook digitale, en zetten in op de buurtgerichte benadering van de zorg. We promoten intergenerationale samenwerking en projecten in zorgsettings.”*

De Beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2019-2024 verduidelijkt dit als volgt: *“We zetten de strijd tegen eenzaamheid als belangrijk punt op de beleidsagenda. We verhogen het bewustzijn rond eenzaamheid in de omgeving en we ontwikkelen en ondersteunen initiatieven om dit aan te pakken. We doen dat gecoördineerd en in dialoog met alle beleidsdomeinen. Op die manier kunnen we de krachten bundelen en een gelaagde en efficiënte aanpak ontwikkelen en uitrollen. Belangrijke aspecten zijn in elk geval het verder investeren in zorgzame buurten, en dat samen met de lokale besturen en hun lokaal sociaal beleid. Het delen van goede praktijken in het algemeen en m.b.t. intergenerationale samenwerking en projecten in zorgsettings in het bijzonder. We maken in 2020 werk van beleidsdomeinoverschrijdende afspraken en engagementen die we daarna uitvoeren en systematisch monitoren.”*

Eenzaamheid maakt al jaren opgang als uitdaging. Het mag dan ook duidelijk zijn dat eenzaamheid vandaag hoog op de beleidsagenda staat.

De opmaak van het plan gebeurt onder de coördinatie van het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Het eenzaamheidsplan hanteert drie beleidsdomeinoverschrijdende speerpunten die handvatten bieden om eenzaamheid niet alleen bespreekbaar te maken maar ook daadwerkelijk aan te pakken, met name:

- we verhogen het bewustzijn rond eenzaamheid;
- we investeren in zorgzame buurten;
- en we delen goede praktijken in het algemeen en m.b.t. intergenerationale samenwerking en projecten in zorgsettings in het bijzonder.

De keuze van de drie prioriteiten hebben we geënt op de omschrijving van relevante contextfactoren en werd in een doelstellingskader gegoten en op 12 februari 2021 als mededeling op de Vlaamse Regering gebracht. Voor de verdere concretisering van het doelstellingskader hebben we beroep gedaan op de expertise van de betrokken administraties in de onderscheiden beleidsdomeinen en van relevante stakeholders.

Een eerste concretisering van het doelstellingskader werd voor reflectie en bespreking aan de stakeholders voorgelegd. Vervolgens werd op basis van hun suggesties de concrete en evalueerbare beleidsmaatregelen (acties) daar waar nodig aangepast en/of aangevuld.

De aangeleverde acties binnen elke prioriteit werden vervolgens geordend tot een overzichtelijk geheel. Dit geheel vormt het eenzaamheidsplan, dat eenzaamheid onder de aandacht moet brengen, bespreekbaar maken en initiatieven moet stroomlijnen.

De Vlaamse Regering maakt een prioriteit van de strijd tegen eenzaamheid en wil alle betrokken actoren motiveren, stimuleren en faciliteren om de problematiek van eenzaamheid met de nodige (permanente) aandacht aan te pakken. We trekken de kaart van een inclusieve en zorgzame samenleving die ernstige en chronische eenzaamheidsgevoelens geen kans wil geven. Het doel is om eenzaamheid te signaleren en aan te pakken, zodat mensen een zinvol bestaan ervaren met voldoende mogelijkheden om duurzame relaties op te bouwen en anderen te ontmoeten. We willen hiermee eenzaamheid een halt toeroepen.

Het plan speelt een belangrijke rol, maar is niet het enige beleidsinstrument om eenzaamheid aan te pakken. Men moet het plan zien als een beleidsdomeinoverschrijdend instrument met weliswaar nieuwe acties geënt op de resolutie, maar voortspuitend uit het reguliere beleid van de Vlaamse Regering, en met het perspectief van een geïntegreerde aanpak om via dwarsverbanden tussen beleidsdomeinen de krachten te bundelen.

In die zin is dit plan ook niet los te zien van andere beleidsplannen waarbij de link met eenzaamheid duidelijk is. We nemen als voorbeeld het Vlaams actieplan suïcidepreventie 2022-2023 dat in opmaak is. De strijd tegen eenzaamheid is immers ook preventief erg belangrijk in het kader van suïcidepreventie, want nabijheid en een sterk sociaal netwerk zijn cruciaal om mensen met suïcidale gedachten te steunen en te laten weten dat ze er niet alleen voor staan. Het plan heeft niet tot doel om nieuwe structuren of nieuwe diensten in het leven te roepen. Er zijn immers op vandaag al heel wat (professionele) initiatieven die bijdragen tot het tegengaan van sociaal isolement. Deze worden sterk gevalideerd in het plan.

De coronacrisis heeft het gevoel van eenzaamheid bij de burgers nog versterkt, nu we met z'n allen al meer dan een jaar afstand moeten houden en sociaal contact mijden. Het wegvallen van activiteiten en sociale contacten werkt eenzaamheidsgevoelens in de hand. Het zijn soms de kleine contacten, zoals een kopje koffie bij de buurman of een spontane ontmoeting in de supermarkt, die vele mensen tijdens de coronacrisis moeten missen. Dit heeft ervoor gezorgd dat mensen zich eenzamer voelen dan voor de crisis. Die gevoelens werden nog versterkt bij mensen die over een beperkt netwerk beschikken.

Gelukkig zijn er tijdens de pandemie lokaal al heel wat initiatieven ontstaan om voor verbondenheid te zorgen in deze moeilijke tijden. Denk maar aan de bezoeken van zorgambassadeurs aan alleenstaanden, originele telefoonacties om mensen op te bellen en te vragen hoe het met hen gaat, vroegtijdig ophangen van kerstverlichting, en stoepbezoekjes. Een gecoördineerde aanpak voor al deze acties is nodig. Het eenzaamheidsplan heeft het voordeel dat dergelijke initiatieven gebundeld kunnen worden en dat gemeenten op die manier elkaar kunnen inspireren.

Dit gevoel van verbondenheid kan na anderhalf jaar inspanningen leveren en maatregelen volgen misschien opnieuw versterkt worden, nu het licht aan het einde van de tunnel al meer begint te schijnen. Want we mogen weer... we mogen ook weer contact maken met elkaar. We mogen er opnieuw weer zijn voor elkaar. Dit nabij zijn, ook voor kwetsbare personen, is belangrijk om eenzaamheidsgevoelens te doorbreken. Ook in het eenzaamheidsplan willen we dit nabij zijn, formeel of informeel, benadrukken, in het nieuwe 'normaal'.

Eenzaamheid wordt nog te vaak gezien als een persoonlijk probleem. Het gemis van contacten met anderen is de bron van eenzaamheid. Eenzaamheid wordt als onwenselijk en veranderbaar

beschouwd. Bovendien zien we binnen bredere maatschappelijke ontwikkelingen en verwachtingen een voedingsbodemp voor vereenzaming in onze maatschappij. Vanuit dit perspectief is de aanpak van eenzaamheid dan ook geen individuele, maar een maatschappelijke verantwoordelijkheid. Een gedeeld engagement van hulpverleners, burgers én beleidsmakers is nodig.

1. Context

1.1 Begripsafbakening

Eenzaamheid is een breed en complex verschijnsel. Het is een containerbegrip dat een brede waaier aan situaties en gevoelens omvat, en heel uiteenlopend kan ervaren worden.

Alleen zijn is niet per se een synoniem voor eenzaam zijn. Niet iedereen die alleen is, voelt zich eenzaam. Sommige mensen wensen bewust meer rust of nemen afstand van het drukke sociale leven om hen heen. En omgekeerd: niet iedereen die zich eenzaam voelt, is alleen. Mensen die zich eenzaam voelen ervaren een verschil tussen de gewenste sociale relaties en de feitelijke sociale relaties. Eenzaamheid is ook voor iedereen anders. Het is een van de meest individuele emoties die je kunt hebben. Net omdat er geen rode draad is.

Volgens Cacioppo & Patrick is Eenzaamheid het negatieve gevoel dat zich kenmerkt door een gemis aan sociale relaties. Ondanks de vele definities voor het begrip eenzaamheid, hebben ze drie elementen gemeen:

- resultaat van tekort aan sociale relaties: eenzaamheid wordt gekenmerkt door een ervaren gebrek aan (betekenisvolle) relaties met andere mensen, zoals een partner, familieleden, vrienden, collega's, kennissen, en burens. Deze relaties kunnen zowel in kwantitatief als in kwalitatief opzicht tekort schieten;
- subjectieve ervaring: het is de uitkomst van de persoonlijke waardering van een situatie, waarin bestaande relaties worden afgewogen tegen de wensen of standaard die men ten aanzien van relaties heeft;
- pijnlijke, onaangename ervaring: eenzaamheid wordt gezien als een negatieve, onvrijwillige situatie die gepaard gaat met gevoelens van gemis en teleurstelling.

In wetenschappelijke literatuur wordt een onderscheid gemaakt tussen emotionele en sociale eenzaamheid, die elk specifieke risicofactoren inhouden en een aangepaste aanpak vragen:

- **Sociale eenzaamheid** is gekoppeld aan het subjectief ervaren gemis van betekenisvolle relaties met een bredere sociale groep mensen, het gaat om het gemis aan verbondenheid met vrienden, kennissen, burens...Wie sociale eenzaamheid ervaart, kan eenzaam zijn maar hoeft daarom niet alleen te zijn;
- **Emotionele eenzaamheid** ontstaat bij een sterk gemis door de afwezigheid van een intieme relatie, een emotioneel hechte band met een partner, een familielid, of een beste vriend of vriendin. Die eenzaamheid kan bijvoorbeeld ontstaan na een echtscheiding of een verlies van een geliefde.

Eenzaamheid hoeft niet iets blijvends te zijn. Daarom maken we een onderscheid tussen eenzaamheid van voorbijgaande aard (tijdelijk en situationeel) en chronische eenzaamheid (langdurig). Tijdelijke eenzaamheid verdwijnt meestal vanzelf zonder (grote) gevolgen op lange termijn. Wanneer men spreekt van chronische eenzaamheid, blijft de periode van eenzaamheid voor een langere tijd aanhouden. Hierbij heeft men een grotere kans op zowel fysieke als mentale gezondheidsproblemen. Voorbeelden daarvan zijn: cognitieve achteruitgang,

alcoholverslaving, verhoogde bloeddruk, hartziekten... Daarnaast kan chronische eenzaamheid leiden tot depressie en (poging tot) suïcide. Eenzaamheid heeft ook invloed op de economische factor van de samenleving. Personen die eenzaam zijn missen vaak een vangnet waarop ze kunnen terugvallen bij problemen. Dat maakt dat deze mensen sneller beroep zullen doen op professionele hulp- en zorgverlening.

Een derde vorm van eenzaamheid is existentiële eenzaamheid. Die vorm van eenzaamheid heeft te maken met het individuele verlangen naar een zinvol leven, naar het gevoel ertoe te doen en het gevoel op je plek te zijn in de samenleving. Existentiële eenzaamheid kan ook omschreven worden als 'een gevoel van zinloosheid'. Eenzaamheid en zingeving liggen immers in elkaars verlengde. Stilstaan bij datgene wat iemand in zijn/haar leven als zinvol ervaart, kan een wereld van verschil maken.

Ook de eenzaamheid die ontstaat door een burn-out kan hieronder geplaatst worden. Het blijkt op het eerste zicht misschien een vreemde associatie: eenzaamheid en burn-out. Vaak wordt burn-out immers veroorzaakt door een teveel aan verantwoordelijkheden, terwijl dat bij eenzaamheid het tegengestelde blijkt te zijn. Toch heeft iemand die aan burn-out lijdt, vaak te maken met eenzaamheid. Preventie van burn-out en de keuze van betekenisvol werk zijn cruciaal om (existentiële) eenzaamheid te voorkomen.

De 'eenzaamheid' valt daardoor evenmin op te lossen met enkele hapklare goede praktijken, met eenmalige initiatieven of met initiatieven die niet vertrekken vanuit een integrale blik op de problematiek.

1.2 Eenzaamheid is van alle leeftijden

Eenzaamheid wordt vaak geassocieerd met de oude dag. Uit onderzoek van Heylen blijkt echter dat die stelling niet opgaat voor emotionele eenzaamheid: een significant verband tussen leeftijd en emotionele eenzaamheid is tot dusver niet aangetoond. Wat de sociale eenzaamheid betreft, klopt de stelling wel in beperkte mate: hoe ouder iemand is, hoe hoger het risico op sociale eenzaamheid. Eenzaamheid op zich komt voor in alle leeftijdscategorieën en op alle niveaus van de samenleving. Eenzaamheid kan zowel het gevolg zijn van persoonlijke gebeurtenissen als van omgevingsfactoren. Het overlijden van een partner of vrienden, gezondheidsproblemen en beperkingen, kinderen die verder weg gaan wonen, de digitalisering van de samenleving, hulpverleners die minder beschikbaar zijn, intensieve mantelzorg als opdracht die de kans op andere contacten vermindert, verliezen van het contact met de buurt, ... Levensverhalen lopen immers niet altijd van een leien dakje. Iedereen kan kwetsbaar worden en ieders situatie vraagt een andere manier om daarmee om te gaan.

1.3 Eenzaamheid in cijfers

Uit verschillende onderzoeken uit het voorjaar van 2021 blijkt dat de eenzaamheid in Vlaanderen vrij hoog is. Afhankelijk van de vraagstelling zegt zo'n 45 tot 59% zich soms, meestal of altijd eenzaam te voelen (Abdelhakim e.a. 2021, BZN 2021). Deze cijfers zijn verzameld te midden van de coronapandemie en we kunnen ervan uitgaan dat de maatregelen ten gevolge van deze crisis een impact hebben op deze gevoelens. Zo'n 45% van de mensen zegt inderdaad zich vaker eenzaam te voelen dan voor de coronacrisis (Abdelhakim e.a. 2021), en ook in vergelijking met 2010 blijkt er een grote toename te zijn van de eenzaamheid (BZN, 2021).

Uit deze onderzoeken komt ook een andere nieuwe vaststelling naar voor: de groep jongeren kent de sterkste stijging in eenzaamheid en heeft ook het meest last van deze gevoelens. Vooral de verschillen in emotionele eenzaamheid zijn hierbij opvallend (BZN, 2021). Of dit een blijvende trend is, zal toekomstig onderzoek moeten uitwijzen. Naast deze algemene stijging en de grotere toename van eenzaamheid bij jongeren, zagen ook volgende groepen hun eenzaamheidsgevoelens relatief meer toenemen tijdens de coronacrisis: vrouwen meer dan mannen, personen die alleen of bij hun ouders wonen en midden- en hogeschoolden.

Eenzaamheid is dus niet gelijk verdeeld in de samenleving. Heylen (2011) onderscheidt risicofactoren in de levensloop (bijvoorbeeld verlieservaringen) en bepaalde persoonlijkheids- en achtergrondkenmerken. Ook tijdens de coronacrisis blijven een aantal belangrijke sociale ongelijkheden in eenzaamheid bestaan. Met name een zwakke financiële situatie en gezondheidsproblemen gaan samen met een opvallend hoger risico op sterke gevoelens van eenzaamheid (BZN, 2021).

2. Eenzaamheid onder de loep

2.1 Oorzaken

Eenzaamheidsgevoelens horen voor een deel bij het leven. Vroeg of laat ervaart iedereen wel een moment waarop je door bepaalde gebeurtenissen relaties ziet veranderen of verdwijnen. Zo is emotionele eenzaamheid na het verlies van een partner haast onvermijdelijk, en maakt het tegelijk net integraal deel uit van het rouw- en verwerkingsproces.

Eerder dan alle eenzaamheid te willen vermijden of op te lossen, komt het er dus op aan mensen hun netwerk en draagkracht te versterken met oog op die momenten van eenzaamheid.

Wanneer mensen na verloop van tijd opnieuw waardevolle contacten opbouwen, kunnen ze net met meer persoonlijke veerkracht uit die moeilijke levensmomenten komen.

Eenzaamheid kan vele oorzaken hebben. Eenzaamheid kan een duidelijk aantoonbare oorzaak hebben, maar kan ook ontstaan door een combinatie van factoren. Grosso modo kunnen we volgens Fokkema & Van Tilburg (2007) drie groepen onderscheiden:

- **Individuele oorzaken:** hierbij horen de persoonlijke eigenschappen en capaciteiten van de personen die aangeven gevoelens van eenzaamheid te ervaren, bijv. personen die minder sociaal vaardig zijn, of gepest worden omwille dat je 'anders' bent, je dus niet gedraagt zoals de norm. Daarnaast kunnen gezondheidsproblemen leiden tot een gevoel van eenzaamheid, zoals slecht te been zijn of het hebben van een chronische ziekte.
- **Bepaalde omstandigheden/maatschappelijke oorzaken:** geldproblemen: Als je weinig geld hebt, kan je bewust of onbewust besluiten activiteiten uit de weg te gaan. Mantelzorgers die intensief en langdurig zorgen voor een naaste kunnen te maken krijgen met gevoelens van eenzaamheid. Vooral als zij door de verzorging aan huis gebonden zijn. Met pensioen gaan is een van de meest ingrijpende gebeurtenissen in het leven. Omdat pensionering invloed heeft op je sociale contacten, is het een risicofactor om last te krijgen van eenzaamheid. De coronapandemie die een ongezien druk creëert op ons mentaal welzijn.
- **En oorzaken die te vinden zijn in de veranderingen binnen het sociale netwerk:** voorbeelden daarvan zijn echtscheidingen, een ontslag of een slechte relatie.

2.2 Risicofactoren

Eenzaamheid kan iedereen op elk moment van zijn leven overkomen. Veel factoren kunnen leiden tot gevoelens van eenzaamheid. Een verandering in of het verlies van sociale contacten, financiële problemen, intensieve mantelzorg, activiteiten of werk spelen vaak een rol. Ook gezondheidsproblemen, kenmerken van de persoonlijkheid en verwachtingen van sociale contacten kunnen bijdragen aan eenzaamheid. Daarnaast hebben genetische factoren een invloed. In veel gevallen wordt eenzaamheid veroorzaakt door een opeenstapeling van meerdere factoren.

Het niet-hebben van een goede (partner)relatie: sociale eenzaamheid is vooral toe te schrijven aan een te beperkt sociaal netwerk. Emotionele eenzaamheid hangt juist meer samen met de afwezigheid van een partner, volgens de Jong-Gierveld & van Tilburg. Te denken valt bijv. aan de dood van belangrijke anderen, zoals een partner of familielid, die het zelfstandig naar buiten gaan belemmeren en eenzaamheid in de hand werken. Het soort relatie dat iemand mist, bepaalt dus in hoge mate welke soort eenzaamheid iemand ervaart. Maar vooral de kwaliteit van de relatie is belangrijk. Mensen die een goede relatie hebben, voelen zich minder eenzaam. Mensen die goede vriendschapsrelaties hebben, voelen zich ook minder eenzaam. Heb je geen partner, dan is de kans op eenzaamheidsgevoelens 3,6 keer groter. In een slechte relatie zitten, maakt je nog eenzamer dan helemaal geen relatie hebben. De kans op eenzaamheid in een slechte relatie is volgens het geluksonderzoek van prof. Annemans namelijk 3,7 keer groter.

Financiële beperkingen: Er is een rechtstreeks verband tussen armoede en meer kans op eenzaamheid. Mensen in armoede hebben minder de kans om zich sociaal te engageren. Ze hebben vele andere zorgen aan hun hoofd en kunnen, bewust of onbewust, besluiten om sociale activiteiten uit de weg te gaan. Maar ook het opleidingsniveau kan bepalend zijn. Een lager opleidingsniveau zou volgens Broese van Groenou & van Tilburg een kleiner netwerk impliceren en een groter aandeel familie in het netwerk.

Mantelzorgers die intensief of langdurig zorgen voor hun naaste kunnen zich eenzaam gaan voelen. Vooral als ze door de mantelzorg nog weinig sociale contacten hebben.

Gezondheidsproblemen of beperkingen: Een slechte fysieke gezondheid kan er voor zorgen dat we in een isolement belanden en dat we ons daardoor eenzaam voelen. Volgens Annemans blijkt dat wie een slechte fysieke gezondheid heeft, twee keer meer de kans loopt om zich eenzaam te voelen. Uit onderzoek van de KU Leuven naar de sociaaleconomische status van personen met een beperking in Vlaanderen, blijkt dat 31% van die doelgroep zich vaak of zelfs altijd eenzaam voelt. Personen met een beperking die leven in een residentiële voorziening, lopen om verschillende redenen ook risico op gevoelens van eenzaamheid. Vaak ligt de residentiële setting verder weg van familie en vrienden, wat kan resulteren in het verlies van natuurlijke netwerken en ondersteuning. Bovendien hebben ze vaak niet de mogelijkheid om te beslissen wat ze doen en laten in het dagelijkse leven.

Ook **iemand's persoonlijkheid** bepaalt het risico op eenzaamheid. Eenzelfde situatie kan leiden tot verschillend gedrag afhankelijk van iemand's persoonlijkheid. Persoonlijke eigenschappen die gevoelig kunnen maken voor eenzaamheid zijn volgens Luanaigh & Lawlor een gebrek aan sociale vaardigheden, een negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, gevoelens van sociale angst, sterke verlegenheid, neuroticisme en introversie.

De toegenomen **individualisering** van de maatschappij en de **stigmatisering** van bepaalde groepen waardoor betekenisvol contact moeilijk ontstaat, kunnen gezien worden als structurele risicofactoren van eenzaamheid. (Machielse, 2006)

Ook de **waarden** in een **samenleving** tellen mee bij het gevoel van eenzaamheid. Hoeveel waarde hecht een samenleving aan relaties of aan familiebanden om het gevoel te creëren erbij te horen? (Machielse, 2006)

We stellen vast dat met **toegenomen welvaart en mobiliteit** de traditionele sociale verbanden zoals het dorps- en verenigingsleven langer als vanzelfsprekend alle bewoners betrekken. Mensen moeten zelf actief sociale verbanden opbouwen en onderhouden. Wie dan te maken heeft met beperkte sociale vaardigheden, loopt in de moderne samenleving dan ook een verhoogd risico op sociale uitsluiting en eenzaamheid. (Machielse, 2006)

Door de toenemende digitalisering dreigt een groter aandeel van de burgers het tempo van deze versnelling niet te kunnen volgen en op die manier uit de boot te vallen.

Voor mensen die niet over eigen vervoersmiddelen beschikken is openbaar vervoer zeer belangrijk om aan activiteiten te kunnen deelnemen. Door het recent streven naar kostenefficiëntie worden loketten gesloten, bus- en tramlijnen afgebouwd en haltes afgeschaft. Door het verdwijnen van deze diensten en voorzieningen raken vele mensen sociaal geïsoleerd.

Ook de grote **keuzevrijheid** kan een risicofactor zijn. Er lijken zoveel wegen te leiden naar geluk, naar sociale contacten, naar grote liefdes... als je niet gulzig bijt in al die overvloed, dan moet het haast wel je eigen schuld zijn.

Daarnaast is eenzaamheid voor 48% **erfelijk** bepaald. Dit blijkt uit een Nederlands onderzoek van Boomsma e.a. onder adolescenten en volwassen tweelingen die over meerdere jaren gevolgd werden. De overeenkomst in eenzaamheid onder de tweelingen kon niet worden verklaard door gemeenschappelijke invloeden uit de omgeving, zoals sociale contacten. Dit betekent dat bijna de helft van de verschillen tussen mensen in eenzaamheidsgevoelens, wordt bepaald door genetische factoren. Wat precies die genetische factoren zijn, is moeilijk te bepalen. Op dit moment is onduidelijk of het de gevoelens van eenzaamheid zelf zijn die genetisch bepaald worden, of dat het gaat om andere gerelateerde kenmerken zoals temperament of het ervaren van negatieve emoties.

Het **geslacht** tussentwiste kan ook een invloed hebben op eenzaamheidsgevoelens. Volgens Heylen zijn er tussen mannen en vrouwen maar kleine verschillen als het aankomt op gevoelens van sociale eenzaamheid. Een man heeft gemiddeld gezien een iets hoger risico op sociale eenzaamheid. Vrouwen lopen echter een opmerkelijk hoger risico op emotionele eenzaamheid (9% van de vrouwen t.o.v. 5% bij de mannen).

2.3 Gevolgen

De impact van eenzaamheid is groot en vooral persoonsgebonden. Zeker als het langdurig aanhoudt, kan eenzaamheid leiden tot gezondheidsrisico's op lichamelijk en psychisch vlak, waaronder risico op depressie, problemen met slapen, (alcohol)verslaving en hart- en vaatziekten. Bovendien kan eenzaamheid herstellende processen, zoals slaap, verminderen (Van der Zwet & Van de Maat, 2016). Er kan een vicieuze cirkel ontstaan waarbij gevolgen de eenzaamheid op hun beurt versterken.

Eenzaamheid kan mensen belemmeren in hun functioneren. Zij gaan sociaal contact uit de weg. Daardoor kunnen ze vriendschappen kwijtraken, werk verliezen, zorg gaan mijden, uit beeld raken bij instanties en in een isolement terecht komen.

Eenzaamheid kan leiden tot een lager zelfbeeld en een gevoel van leegte of algemene ontevredenheid over het eigen leven. Als gevolg daarvan zoeken mensen soms instantbevrediging door veel te eten, te drinken of te roken, door impulsief koopgedrag of door weinig te bewegen. Daardoor ontstaan weer andere psychische en fysieke problemen, wat dan weer een negatief effect heeft op zelfwaardering en algemene tevredenheid, en het risico op eenzaamheid vergroot. Daarbij is het belangrijk dat eenzame personen niet worden 'geforceerd' om die negatieve spiraal te doorbreken door hen sociale contacten te laten aangaan die evenmin positief zijn voor hun ontwikkeling.

Eenzaamheid vergroot mogelijk de kans op de ziekte van Alzheimer. In een Nederlands onderzoek van Holwerda e.a. werden Amsterdamse ouderen zonder dementie gedurende drie jaar gevolgd. Na drie jaar hadden ouderen met gevoelens van eenzaamheid 1,64 keer zo vaak dementie ontwikkeld dan de niet-eenzame ouderen.

Er zijn aanwijzingen dat eenzaamheid de kans op het krijgen van hartaandoeningen vergroot. Uit een integratie van internationale onderzoeken door Valtorta e.a. bleken eenzaamheid en sociale isolatie het risico op coronaire hartziekten met 29% te verhogen. Daarbij is gecorrigeerd voor andere risicofactoren van coronaire hartziekten. Voor beroertes werd het risico met 32% verhoogd. Volgens Boss e.a. verhoogt eenzaamheid ook het risico op andere gezondheidsproblemen zoals slaapproblemen, stress en ontstekingen.

Eenzaamheid kan tot een depressie leiden. Dit blijkt uit verschillende onderzoeken van Cacioppo e.a. die oudere mensen gedurende enkele jaren volgden en waaruit blijkt dat mensen met eenzaamheidsgevoelens vaker een depressie krijgen.

Daarnaast zijn er in onderzoek van Heinrich en Gullone verbanden gevonden tussen eenzaamheid en (poging tot) suïcide. Dit wordt mogelijk verklaard door het verband tussen eenzaamheid en depressie.

Door deze gevolgen brengt eenzaamheid kosten met zich mee voor de samenleving. Mensen die leven in eenzaamheid, hebben minder mogelijkheden om terug te vallen op een sociaal vangnet in hun directe omgeving. Als er problemen ontstaan, gaan ze vaker op zoek naar professionele hulp- en zorgverlening. Een oudere persoon zonder sociaal vangnet kan bijvoorbeeld moeilijk een beroep doen op mantelzorg en zal dus sneller op zoek moeten naar professionele zorgverlening en eerder worden opgenomen in een woonzorgcentrum. Investeren in eenzaamheid heeft dus wel degelijk nut, ook vanuit economisch perspectief.

3. Speerpunten

Iedere persoon ervaart eenzaamheid op een andere manier, en gaat er dan ook op een andere manier mee om. Een algemene allesomvattende pasklare oplossing kan bijgevolg niet geboden worden. Toch zien we een tendens in verschillende Europese landen om het probleem steeds hoger op de politieke agenda te plaatsen. Het debat over de problematiek moet zeker worden gevoerd.

Liefst van al willen we eenzaamheid voorkomen. Door preventie versterk je de draagkracht van mensen, waardoor ze beter kunnen omgaan met tegenslagen en die kunnen overwinnen. Verder is het ook belangrijk om mensen te ondersteunen in het uitbouwen van een netwerk, hen stimuleren om deel te nemen aan activiteiten, zoveel mogelijk drempels wegnemen, enz.

In dit onderdeel opteren we voor het formuleren van een beperkt aantal doelstellingen als rode draden voor een Vlaams beleid tegen eenzaamheid. Sensibilisering, zorgzame buurten en goede praktijken zijn daarbij de hefboomen voor een doelgerichte aanpak.

De vooropgestelde doelstellingen vragen een engagement van velen. Dat maakt dat bij de acties de nodige partners actief dienen betrokken te worden, wil men komen tot een gedeeld eigenaarschap. Het is dan ook belangrijk dat elke verantwoordelijke minister de desbetreffende stakeholders actief betreft bij de uitrol van de acties waarvoor hij/zij verantwoordelijk is.

Om de engagementen i.k.v. de aanpak van eenzaamheid in Vlaanderen te kunnen opvolgen, is het belangrijk dat de te ontwikkelen beleidsmaatregelen getoetst worden. Daarom zullen we de acties tussentijds monitoren en aan het einde van de legislatuur het volledige plan, daar waar mogelijk, resultaatgericht evalueren.

3.1 We verhogen het bewustzijn rond eenzaamheid

Op eenzaamheid rust nog steeds een taboe. Te weinig mensen durven over hun eenzame gevoelens vertellen. Eenzaamheid is een thema waar we moeilijk over praten. En als iemand het doet, weten we niet goed hoe ermee om te gaan.

Eenzaamheid kan nochtans iedereen overkomen. Maar niet iedereen is zelf in staat om die eenzaamheid te doorbreken. Als je eenzaam bent, ga je alles als vanzelf negatief zien. Je wordt wantrouwend en denkt dat niemand je de moeite waard vindt. Het resultaat is dat je bang wordt en contacten nog meer gaat vermijden.

Om doelgericht antwoorden op maat te kunnen bieden, moet er worden ingezet op het verbeteren van het maatschappelijk bewustzijn rond eenzaamheid.

Een wervende campagne uitwerken die eenzaamheid en sociaal isolement in de maatschappij bespreekbaar maakt, het taboe doorbreekt en aantoont dat eenzaamheid leeftijds- en doelgroepoverschrijdend is, is een essentiële eerste stap in het voorkomen en doorbreken van de problematiek. Juiste informatie kan breed verspreid worden, aangevuld met getuigenissen van jongeren en volwassenen die zich eenzaam voelen of hebben gevoeld. Anderen herkennen zich hier dan misschien in. En het maakt het thema meer bespreekbaar. Bij uitstek in de corona-context is een dergelijke campagne belangrijk.

Vanuit het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin wordt er veel aandacht besteed aan het psychisch welbevinden van mensen. Om enkele voorbeelden te noemen: men zet in op het

ondersteuningsaanbod voor mantelzorgers opdat ze de zorg voor hun naasten kunnen blijven opnemen en dit ook kunnen volhouden zonder zelf aan levenskwaliteit te moeten inboeten. De Huizen van het Kind zetten preventief in op de ondersteuning van gezinnen op verschillende levensdomeinen, waarbij het belang wordt benadrukt van sociale steun en opbouw van formele en informele netwerken als buffer voor een te zware belasting in het ouderschap en de nefaste impact op hun emotioneel welzijn. Er is het platform grenswijs.be, waarin alle vormen van geweld (seksueel, fysiek en psychisch, waaronder ook (cyber)pesten) aandacht krijgen, en gelanceerd is om professionals te ondersteunen om het algemeen welbevinden te verhogen in welzijn, onderwijs, gezondheid, jeugd, sport en cultuur. Door het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie zijn er praktijkadviezen ontworpen die gericht zijn op alle hulpverleners die bij ouderen over de vloer komen (bijv. gezinshulp, thuisverpleging en huisartsen) om signalen op te vangen die erop wijzen dat de ouderen (en dan vooral mannen ouder dan 75 jaar) zelfdoding overwegen. Met Circuit Sortie wordt ingezet op duurzame ontmoetingen tussen personen met en zonder handicap op basis van gemeenschappelijke interesses en de inclusiegedachte.

Met het actieplan mentaal welzijn 'Zorgen voor Morgen' wil men de negatieve impact van de coronacrisis op het welzijn van alle Vlaamse burgers aanpakken door o.a. initiatieven rond zelfzorg in de geestelijke gezondheidszorg te versterken, door het aanbod aan chatlijnen uit te breiden en te versterken, door eerstelijnszones voor psychosociale bijstand te versterken, door een breed hulpaanbod, gaande van zelfzorg tot meer intensieve psychologische hulp, aan te bieden aan personeel in zorg- en welzijnsorganisaties, enz.

Een volgende stap is het detecteren van eenzaamheid. Dit is van groot belang om erger te voorkomen. Hierbij kunnen tal van potentiële partners betrokken worden. Van de huisarts en de apotheker tot de bakker, de postbode en verenigingen in de buurt. Belangrijk is dat ze hiervoor een duidelijk aanspreekpunt hebben in de gemeente, met daarachter een goed georganiseerde samenwerking van welzijnsorganisaties. Het sociaal huis en de sterkere samenwerking tussen OCMW, CAW en de diensten maatschappelijk werk van het ziekenfonds via het geïntegreerd breed onthaal bieden hiervoor aanknopingspunten.

Tot slot zien we dat eenzaamheid en geestelijke gezondheidsproblemen met elkaar in verband staan. Een sterke geestelijke gezondheidszorg is essentieel om mensen die worstelen met eenzaamheidsgevoelens te ondersteunen. De uitvoering van het decreet geestelijke gezondheidszorg draagt daartoe bij.

Actie 1: we werken een wervende campagne uit die de problematiek van eenzaamheid en sociaal isolement bespreekbaar maakt

Verantwoordelijke minister(s): de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding in samenwerking met de Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media

Uitvoerende administratie(s): Departement Cultuur, Jeugd en Media en het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in samenwerking met de agentschappen WVG

Omschrijving van de maatregel:

We werken een wervende campagne uit die eenzaamheid en sociaal isolement in de maatschappij bespreekbaar maakt, het taboe doorbreekt en aantoont dat eenzaamheid leeftijds- en doelgroepoverschrijdend is en zo mensen handvatten aanreikt om hier in de eigen omgeving mee om te gaan.

Het bewustzijn dat momenten met gevoelens van eenzaamheid normaal zijn, in elke levensfase kunnen voorkomen en soms buiten je directe invloed liggen, is een belangrijke eerste stap in het versterken van veerkracht en in het bespreekbaar maken van die moeilijke momenten of

situaties. Ook moet sensibilisering gericht drempelverlagend werken om naar professionele aanspreekpunten te stappen.

De juiste informatie kan breed verspreid worden, aangevuld met getuigenissen van jongeren en volwassenen die zich eenzaam voelen of hebben gevoeld. Anderen herkennen zich hier dan misschien in. En het maakt het thema meer bespreekbaar.

Daarnaast moeten we ook aandacht hebben aan het opnieuw durven contact maken met elkaar. Door de coronacrisis en het naleven van de coronamaatregelen hebben we vele kleine contacten met mensen die dichtbij staan en wat verder weg, moeten missen. De campagne moet ook aandacht hebben voor die kleine contacten, een kopje koffie bij de buurman, een spontane ontmoeting in de supermarkt, terug samen kunnen komen met je vereniging. Zulke contacten blijken belangrijker om eenzaamheid tegen te gaan dan gedacht. En nu dat we door de vele geleverde inspanningen terug wat meer mogen, moeten we daarop volop durven inzetten.

Elk jaar concentreren we ons via de reguliere communicatiekanalen van de verschillende beleidsdomeinen en -velden telkens op een andere doelgroep (bijv. jongeren, ouderen, ...) met getuigenissen van de doelgroep. Zo blijft de problematiek onder de aandacht.

In overleg werkt het beleidsdomein Cultuur, Jeugd en Media mee aan sensibiliserings- en bewustmakingscampagnes over eenzaamheid, in het bijzonder naar kinderen, jongeren en verenigingen toe.

Om de campagne mee vorm te geven en uit te dragen worden een aantal partners betrokken, waaronder het sociaal cultureel volwassenenwerk, Demos vzw, 'Awel' en 'WAT WAT', 'Te Gek!?', Instituut Gezond Leven e.a.

De samenwerking vanuit het beleidsdomein Jeugd sluit nauw aan op een aantal acties in het Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024.

Timing: 2021 - 2023

Budget: binnen recurrent budget: gezamenlijk budget van de beleidsdomeinen, kostprijs afhankelijk van hoe de campagne wordt ingevuld.

Actie 2: we zetten in op vernieuwende projecten van de Huizen van het Kind

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen in samenwerking met de Vlaamse Regering in het kader van de uitvoering van het Horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan 2020-2024
Uitvoerende administratie(s): het Agentschap Binnenlands Bestuur en het agentschap Opgroeien.
Omschrijving van de maatregel: <p>Huizen van het Kind zijn plaatsen waar ouders en kinderen terecht kunnen voor alles rond opvoeden en opgroeien. Ze zijn lokale samenwerkingsverbanden van organisaties die gezinnen ondersteunen met kinderopvang, preventieve gezondheidszorg, spel en ontmoeting, gezinsondersteuning... Via deze Huizen werken we aan een positieve leefomgeving waar ieder kind zich thuis voelt. Dit draagt bij tot de ontwikkeling van kinderen en ondersteunt ouders bij het opvoeden en kan eenzaamheidsgevoelens en sociaal isolement tegengaan.</p> <p>Gezinnen hebben niet alleen nood aan ondersteuning op het vlak van opvoeding, maar tegelijk op andere domeinen: kinderopvang, onderwijs, werk, inburgering ... In realiteit zijn immers heel wat zaken aan elkaar verbonden. Door een geïntegreerde samenwerking over beleidsdomeinen heen en een aanbod op maat van de doelgroep kan echt een verschil gemaakt worden.</p> <p>De Huizen van het Kind hebben hun meerwaarde bewezen als ontmoetingsplekken voor kinderen, gezinnen met kinderen en aanstaande ouders. In de toekomst zullen zij, samen met actoren op het vlak van integratie en inburgering, opvang en onderwijs, werk en opleiding en armoedebestrijding, zorg en welzijn, op een zo laagdrempelige mogelijke manier verder inzetten op geïntegreerde dienstverlening over beleidsdomeinen heen.</p> <p>De Vlaamse Regering wil dat de Huizen van het Kind, samen met partners uit verschillende beleidsdomeinen, waaronder de centra voor leerlingenbegeleiding en de lokale besturen, meer inzetten op geïntegreerde dienstverlening ter versterking van het mentaal welzijn van kinderen en gezinnen en doet vanuit dat perspectief een oproep voor 24 vernieuwende projecten voor een periode van 3 jaar.</p>
Timing: 2021 - 2024
Budget: jaarlijkse subsidie: 1.000.000 euro

Actie 3: via een projectoproep voor de lokale besturen versterken we het mentaal welzijn van kinderen en jongeren

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen
Uitvoerende administratie(s): Agentschap Binnenlands Bestuur
Omschrijving van de maatregel: De coronacrisis duurt al een jaar. Dat valt veel mensen zwaar, ook mentaal. Vooral jongeren hebben het extra moeilijk. Zij die het al moeilijk hadden, krijgen het vaak nog zwaarder te verduren in de huidige situatie. Door de coronacrisis zijn de eenzaamheidsgevoelens bij hen toegenomen. Het is daarom belangrijk om deze jongeren niet aan hun lot over te laten en hen te ondersteunen waar mogelijk. De problemen die ontstaan of verergerd zijn tijdens de nog lopende coronacrisis zullen ook niet zomaar verdwijnen zodra de maatregelen opgeheven worden. Ze zullen ook zichtbaar en voelbaar zijn na de crisisfase van de pandemie. Bijgevolg moet niet alleen tijdens de volle coronacrisis maar ook daarna ingezet worden op het verhogen van het mentaal welzijn van jongeren. Vele instanties hebben hierin een rol te spelen en het is ook duidelijk dat de lokale besturen hierin een belangrijke bijdrage leveren. De lokale besturen kennen het werkveld, de organisaties die actief zijn in het verbeteren van het mentaal welzijn en hun burgers. Ze zijn vanuit hun regierol voor het lokale sociale beleid en als mede-uitvoerder ter zake de ideale partners van de Vlaamse overheid om mee te werken aan het verbeteren van het mentaal welzijn van jongeren. Vlaams minister Bart Somers lanceert daarom een projectoproep voor lokale besturen. Ze kunnen projecten indienen die het mentale welzijn van jongeren versterken. Voorbeelden van het soort initiatieven die de Vlaamse Regering wil versterken zijn bijv. een buddywerking om eenzaamheid te voorkomen of jeugdwerkers die acties opzetten om het mentaal welzijn van jongeren te bevorderen.
Timing: voorjaar 2021, waarin 4 toekenningsrondes werden gelanceerd.
Budget: 3.000.000 euro

Actie 4: we streven naar meer sociale cohesie en een inclusieve leefomgeving voor jongeren in onze superdiverse samenleving via het Project "OVERKOP ~ +divers-sensitief & inclusief"

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen in samenwerking met de minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding en de volledige Vlaamse Regering in het kader van de uitvoering van het Horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan 2020-2024
Uitvoerende administratie(s): het agentschap Binnenlands Bestuur en het agentschap Opgroeien
Omschrijving van de maatregel: OverKop wil met project 'OVERKOP ~ +divers-sensitief & inclusief' uitnodigen tot meer sociale cohesie en bijdragen aan een inclusieve leefomgeving voor jongeren in onze superdiverse samenleving door participatie en empowerment via ambassadeurschap. Men realiseert een uitbreiding van 5 naar meer dan 16 OverKophuizen in 16 werkingsgebieden (indieningsperiode aanvragen loopt tot en met 7 april 2021). OverKop gaat in verbinding met het Horizontale Integratie- en Gelijkekansen beleidsplan 2020-2024 inzetten op "toeleiden, ondersteunen en versterken van ontmoeting en verbinding tussen kinderen en jongeren van buitenlandse herkomst, met een beperking, met een lage opleiding, in armoede, LGBTQ+jongeren en alle kruispunten die hiermee gepaard gaan enerzijds en het jeugdwelzijnswerk anderzijds. Daarbij gaat aandacht naar het bereiken van deze doelgroepen en naar het doorbreken van taboes en gendermechanismen, opdat alle jongeren zich thuis kunnen voelen in een Overkophuis"
Timing: 1 januari 2021 – 28 februari 2022
Budget: 200.000 euro

Actie 5: we zetten in op een mobiel aanbod preventieve gezinsondersteuning

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): agentschap Opgroeien en agentschap Zorg en Gezondheid
Omschrijving van de maatregel: Een organisator voor mobiel aanbod preventieve gezinsondersteuning door vrijwilligers (zo zijn er 14 in Vlaanderen) biedt ondersteuning waarbij men vertrekt vanuit de behoeften en krachten die aanwezig zijn in het gezin. Er wordt ingezet op het verruimen van de leefwereld van het gezin en, in voorkomend geval, het doorbreken van het sociaal isolement. De frequentie en de duur van de ondersteuning is afhankelijk van de behoefte en de draagkracht van het gezin. Ook de diensten voor gezinszorg zijn een belangrijke speler binnen een geïntegreerd gezinsbeleid. Hoewel ouderen een groot aandeel van de cliënten vormen, bieden zij ook gezinsondersteuning voor kwetsbare gezinnen met problematische opvoedingssituaties en worden er, waar nodig, verbindingen gemaakt met de preventieve gezinsondersteuning.
Timing: 2021 - 2024
Budget: jaarlijkse subsidie voor de preventieve gezinsondersteuning: 193.331,89 euro

Actie 6: we lanceren de projectoproep “Verbindingsambassadeurs voor het jeugdwerk”

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen en de Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media
Uitvoerende administratie(s): Agentschap Binnenlands Bestuur in samenwerking met het departement Cultuur, Jeugd en Media
Omschrijving van de maatregel: De minister van Samenleven en de minister van Jeugd streven naar een volledige toegankelijkheid van alle jeugdwerkvormen voor alle kinderen. Alle kinderen en jongeren uit Vlaanderen en Brussel moeten een plek vinden in het jeugdwerk als ze dit wensen. De coronacrisis treft de meest kwetsbare kinderen en jongeren dubbel zo hard. Ze groeien bijvoorbeeld op in grootsteden of in een moeilijke thuissituatie, hebben beperkte toegang tot internet en soms met slechts één laptop voor het hele gezin. Vaak hebben deze jongeren ook geen toegang tot een tuin. In deze coronacrisis spelen jeugdwerkers een cruciale rol. Ze zijn een belangrijke spil in lokale netwerken rond kwetsbare kinderen en jongeren. Voor hen, nog meer dan voor anderen, is het outreachende karakter van het jeugdwerk een belangrijk aspect van de aanpak. De noden en verwachtingen van zowel de doelgroep, de ouders als van de jeugdwerkorganisaties moeten goed doorgrond worden en hierover moet in dialoog gegaan worden. Daarbij zal hard ingezet moeten worden op toeleiding, informatie over het jeugdwerklandschap, informatie over wat jeugdwerk is en waarom het interessant kan zijn voor kinderen en jongeren.
Timing: 1 maart 2021 – 28 februari 2023
Budget: 1.35 miljoen euro

Actie 7: We verdiepen en verbreden de koepelcampagne 'Sporters beleven meer' naar de doelgroep ouderen

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand
Uitvoerende administratie(s): Sport Vlaanderen
Omschrijving van de maatregel: Sport Vlaanderen ontwikkelt diverse filmpjes (stories) om te delen via sociale media. Via deze stories brengen we de motieven en drempels van ouderen in beeld. Bevorderen van sociaal contact en het tegengaan van sociaal isolement maken hier deel van uit. We stappen af van een leeftijdsspecifieke benadering maar focussen op levensfasen. Doel van deze actie is om vooral de Vlaming die net op pensioen is of binnenkort op pensioen gaat, en voorheen weinig sportief was, te sensibiliseren en motiveren tot meer bewegen en sporten in deze nieuwe levensfase. Daarnaast kiezen we voor een inclusieve benadering waarbij ouderen in beeld komen in andere campagne acties (vb. #iksteunmijnsportclub).
Timing: <ul style="list-style-type: none">• stories: 2021 (wel afhankelijk van de coronamaatregelen);• inclusieve acties: doorlopend.
Budget: <ul style="list-style-type: none">• stories: 10.000€ (ontwikkeling filmpjes + communicatieplanning sociale media);• inclusieve acties: geïntegreerd in het recurrente campagnebudget van 428.000 euro.

Actie 8: We willen de burgers aanmoedigen om te blijven sporten in het belang van hun mentaal welzijn

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand
Uitvoerende administratie(s): Sport Vlaanderen
Omschrijving van de maatregel: Verschillende sportfederaties kregen vragen van hun leden over het mentaal welzijn. Daarom sloegen de Vlaamse Sportfederatie, Gezond Sporten Vlaanderen en Sport Vlaanderen de handen in elkaar en stellen we een communicatiepakket voor de federaties samen. Het doel is om sporters advies te geven of hen een hart onder de riem te steken. Alle vragen van de sportfederaties werden voorgelegd aan een panel van sportpsychologen. Op basis van hun tips maken we 20 korte, laagdrempelige video's met sportpsychologe Eva Maenhout. De video's (met kant-en-klare teksten) worden op een Google drive aangeboden aan de federaties om ze via hun kanalen te delen.
Timing: 15 januari 2021: vastleggen concept; eind januari 2021 – begin februari 2021: bevraging en bespreking van de uitrol van de acties met de sportfederaties en de experts; 11 februari 2021: opname van de video's; vanaf 22 februari 2021: video's worden aangeboden aan de federaties.
Budget: 84.432 euro

Actie 9: we ontwikkelen een actieplan telewerk om ondernemingen en werknemers te ondersteunen om werkbaar telewerk te organiseren

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw
Uitvoerende administratie(s): Departement Werk en Sociale Economie
Omschrijving van de maatregel: <p>Door de coronacrisis is telewerk plots voor veel bedrijven en werknemers de norm geworden. Telewerk biedt heel wat kansen en voordelen, maar door de permante toepassing ervan, botsten velen de voorbije periode ook op enkele nadelen. Vlaams minister van Werk en Economie Hilde Crevits heeft een actieplan telewerk klaar om ondernemingen en werknemers te ondersteunen om werkbaar telewerk te organiseren en op termijn telewerk ook duurzaam te verankeren.</p> <p>Het actieplan bevat volgende acties:</p> <p>Overkoepelende acties:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Website telewerk2) Vlaamse telewerkmonitor3) Samenwerking met federale overheid <p>Acties gericht op werknemers:</p> <ol style="list-style-type: none">4) Periodieke tips werknemers5) VDAB-aanbod <p>Acties gericht op werkgevers:</p> <ol style="list-style-type: none">6) Werkbaarheidscheque7) ESF-oproep DRIVE8) ESF-oproep opleidingen telewerk <p>Acties gericht op sectoren:</p> <ol style="list-style-type: none">9) Intersectoraal adviseur werkbaar werk10) Ondersteuning sectoren <p>Het actieplan telewerk heeft aandacht voor een duurzame implementatie van telewerk. Een aandachtspunt op dat vlak is de verbondenheid garanderen tussen werknemers onderling en de werkvloer. Het actieplan telewerk draagt bij aan verbondenheid op de werkvloer en het aanpakken van eenzaamheid door in te zetten op communicatie en samenwerking tussen medewerkers en tussen leidinggevende en medewerkers bij thuiswerk, als een van de onderdelen van werkbaar telewerk. Dit onder andere door volgende concrete acties:</p> <ul style="list-style-type: none">• Aan werkgevers en HR-medewerkers wordt info aangereikt over en ondersteuning aangeboden bij het uitwerken en toepassen van een goed telewerkbeleid in de organisatie. Concreet kan dit bijv. gaan over 'hoe communiceren met collega's op afstand', 'hoe informatie delen vanop afstand',... Dit stimuleert interactie en dus ook verbondenheid tussen medewerkers, tussen leidinggevend en medewerkers.• Met de ESF-oproep opleidingen telewerk versterken we medewerkers onder andere bij communicatie en samenwerking vanop afstand, leidinggevend bij leidinggeven op afstand, enz. Dit stimuleert eveneens de interactie en dus ook verbondenheid tussen medewerkers, tussen leidinggevend en medewerkers.
Timing: 2021 - 2022
Budget: 3.000.000 euro voor de uitvoering van de ESF-oproep opleidingen telewerk.

Actie 10: We zetten in op de preventie van ziekteafwezigheid van werkenden door het uitvoeren van het actieplan werkbaar werk en het actualiseren van dit plan op basis van nieuwe noden

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw

Uitvoerende administratie(s): Departement Werk en Sociale Economie

Omschrijving van de maatregel:

Werkbaar werk heeft te maken met de kwaliteit van werk. Werkbaar werk is werk dat boeit en je laat groeien. Het is werk dat in balans is met je privéleven. Je krijgt er niet te veel stress van en je wordt er niet ziek van. Kortom: een werkbare job, dat is een fijne job die je lang kan volhouden. Of je werk werkbaar is, heeft te maken met verschillende factoren, denk maar aan werkdruk, de emotionele belasting van het werk, hoe veilig en gezond je werk is, de hoeveel afwisseling en autonomie die je hebt, de ondersteuning die je krijgt.... Door in te zetten op het werkbaar(der) maken van werk willen we dat medewerkers bevlogen en tevreden aan de slag zijn en vermijden dat ze uitvallen wegens ziekte. Zinvol werken onder de mensen zijn, kunnen een wereld van verschil maken. Het draagt immers bij aan de kwaliteit van leven en kan hierdoor (existentiële) eenzaamheid voorkomen.

We zetten daarom in op werkbaar werk en de preventie van ziekteafwezigheid van werkenden door het uitvoeren het actieplan werkbaar werk en het actualiseren van dit plan op basis van nieuwe noden.

Inzetten op werkbaar werk en zo ook de preventie van uitval op het werk wegens ziekte, is een specifiek onderdeel van het preventiebeleid inzake psychosociale belasting. Dit behoort tot de bevoegdheidsmaterie van de federale minister van werk, op Vlaams niveau wordt voornamelijk ingezet op flankerende acties.

Het lopende actieplan werkbaar werk speelt in op diverse factoren die het werk werkbaarder kunnen maken. Dit actieplan, dat samen met de sociale partners en de Vlaamse Regering tot stand is gekomen, wordt in het najaar van 2021 samen met de sociale partners van de SERV aangevuld met nieuwe concrete en laagdrempelige acties die inspelen op actuele noden met betrekking tot werkbaar werk.

Eén van de acties uit dit actieplan werkbaar werk is de werkbaarheidscheque. Hiermee worden ondernemingen aangemoedigd om de werkbaarheid binnen hun organisatie in kaart te brengen. Ondernemingen kunnen een meting of scan aankopen om werkbaar werk binnen hun organisatie in kaart te brengen. Met de cheque kan eveneens begeleiding aangekocht worden voor de opmaak van een actieplan en de monitoring ervan. De werkbaarheidscheque kan ook ingezet worden voor verbeteracties in de vorm van advies, begeleiding en opleiding, waarbij telkens aandacht moet zijn voor het psychosociaal welbevinden van de medewerkers, en dit voor:

- aanpassingen aan de werkpost en de arbeidsorganisatie, die ten goede komen van de werkbaarheid en de veiligheid van de werknemers;
- competentieversterking noodzakelijk om werkbaar te kunnen werken;
- aanpak van het psychisch welbevinden van de werknemers en werkgevers.

We raden bedrijven aan om deze acties uit te rollen in navolging van het resultaat van een risicoanalyse en/of eerder uitgevoerde scan.

Voor de verdere uitwerking en uitvoering van 'werkbaar werk'-acties kunnen bedrijven en ondernemingen beroep doen op de KMO-portefeuille en diverse ESF-oproepen. Voor bedrijven die hun plafond binnen de KMO-Portefeuille bereikt hebben, staan we tijdelijk een verhoging toe voor acties rond werkbaar werk. Bedrijven kunnen bij de ESF-oproep Drive terecht voor HR-

begeleiding bij HR-processen en acties. Het doel hierbij is het verhogen van de werkbaarheid via het creëren van een werkomgeving die motivatie op een duurzame manier stimuleert om zo het individueel werknemerswelzijn te verbeteren. De ESF-oproep Anders organiseren focust op het verhogen van het leer- en aanpassingsvermogen van organisaties en het verbeteren van de werkbaarheid voor werknemers. De acties in de projecten betreffen het herinrichten van de organisatiestructuur en/of het aanpassen van de cultuur binnen de organisatie. De ESF-oproep LEO focust op leiderschap op het werk, een belangrijke impactvolle factor bij het creëren van werkbaar werkomgevingen voor medewerkers.

In de nieuwe generatie sectorconvenants 2021-2022, is veel belang gehecht aan werkbaar werk om meer mensen duurzaam aan de slag te krijgen en te houden. Aan de sectoren wordt gevraagd om ondernemingen te informeren en te sensibiliseren over wat werkbaar werk is, het belang ervan en de mogelijkheden om hiermee aan de slag te gaan. Sectoren worden hierbij ook ondersteund door een intersectorale adviseur die zich zal focussen op werkbaar werk.

Flankerend zetten we ook in op het verspreiden van onderzoeksresultaten, informatie, goede praktijkvoorbeelden en instrumenten m.b.t. werkbaar werk naar het werkveld. Bedrijven kunnen hiervoor terecht op de website www.werkbaarwerk.be van de SERV en StIA en www.talentontwikkelaar.be van het Departement WSE.

Een betere combinatie van arbeid en privé voor alle werkenden, kan ook een rol spelen. Hier trachten we toe bij te dragen via aanmoedigingspremies voor verloven, het Vlaams Zorgkrediet en de dienstencheques.

Timing: De Vlaamse regering en Vlaamse sociale partners sloten in december 2018 een akkoord over het actieplan werkbaar werk. Dit actieplan wordt op basis van nieuwe noden in het najaar van 2021 aangevuld met nieuwe acties.

Budget: Maakt deel uit van de onderhandelingen met de sociale partners over het geactualiseerde actieplan.

Actie 11: we zetten in op een 24/7 telefoon- en chathulp

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Omschrijving van de maatregel: <p>Tele-Onthaal biedt via vrijwilligers aan de telefoon of chat een luisterend oor aan iedereen die worstelt met grote of kleine zorgen. Eenzaamheid is één van de voornaamste zorgen waarmee oproepers bij Tele-Onthaal komen aankloppen, wat vooral in 2020 het sterkst stijgende gespreksthema was. Hieronder volgt een greep uit hun opdrachten om de problematiek het hoofd te bieden:</p> <ul style="list-style-type: none">• bellen of chatten met een begripvolle gesprekspartner (deskundig opgeleide vrijwilligers) kan helpen om eenzame gevoelens beter te kunnen dragen of bespreekbaar maken. Tele-Onthaal voorziet zowel in haar basisopleiding, regulier vormingsaanbod als intervisiemomenten voor haar medewerkers regelmatig aandacht aan het thema eenzaamheid;• Tele-Onthaal kan doorverwijzen naar meer algemene eerstelijns- of gespecialiseerde hulp, indien nodig;• het is een vangnet voor professionele zorg bij eenzaamheid door hun 24/7 bereikbaarheid;• het kan o.b.v. geanonimiseerde registratiegegevens belangrijke signalen geven naar het beleid. Zo kunnen ze een aantal kwantitatieve parameters rond het thema eenzaamheid (twee)jaarlijks monitoren;• Tele-Onthaal zal in haar communicatiebeleid aandacht besteden aan het thema eenzaamheid, enerzijds om het thema mee bespreekbaar te maken, anderzijds om de weg te tonen naar haar telefoon- en chatkanaal als mogelijke hulpbron bij de aanpak van eenzaamheid. Op specifieke momenten (bijv. de eindejaarsperiode) wordt dit thema explicieter belicht.
Timing: 2021 – 2024: <ul style="list-style-type: none">• Aandacht voor eenzaamheid is een recurrente opdracht in de werking van Tele-Onthaal;• Tijdens de eindejaarsperiode zijn er specifieke communicatieacties rond het thema eenzaamheid.
Budget: <ul style="list-style-type: none">• 2.940.000 euro op jaarbasis;• 15.000 euro voor de digitale ondersteuning van vrijwilligers Tele-Onthaal voor de periode van 1 december 2020 – 30 november 2021;• 383.710 euro: eenmalige middelen.

Actie 12: we zetten in op de 4^e pijler van Inburgering: 'participatie en sociaal netwerk'

Verantwoordelijke minister(s): de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen en de Vlaamse Regering in het kader van de uitvoering van het Horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan 2020-2024
Uitvoerende administratie(s): Agentschap Binnenlands Bestuur
Omschrijving van de maatregel: Een 'netwerk hebben' is onontbeerlijk om optimaal te kunnen functioneren in de samenleving. Een sociaal netwerk van kennissen, vrienden, burens, collega's, andere ouders op school... is cruciaal voor het welbevinden. Zo'n netwerk draagt eveneens bij aan het aanscherpen van talige en sociale competenties en is vaak van belang voor de doorstroom van informatie over dienstverlening en participatiemogelijkheden, zeker bij crisismomenten zoals de coronapandemie. Een netwerk hebben, verruimt de horizons en levert sterke hefbooms op voor participatie aan de samenleving. Dat geldt in het bijzonder voor nieuwkomers. Daarom introduceert het Vlaamse Regeerakkoord een nieuwe pijler "participatie en sociaal netwerk" in het inburgeringstraject. Ook andere personen die soms geïsoleerd leven, hebben baat bij een uitbreiding van een sterk netwerk. Daarbij is het belangrijk dat het netwerk zich niet beperkt tot de 'eigen' groep van personen met dezelfde achtergrond (herkomst, handicap, genderidentiteit of seksuele voorkeur...). Horizons worden immers net verruimd wanneer mensen met verschillende achtergronden elkaar ontmoeten; participatiekansen worden vergroot als informatie mensen bereikt vanuit verschillende hoeken (cfr. Horizontaal Integratie- en Gelijke Kansenbeleidsplan 2020-2024).
Timing: 2021 - 2024
Budget: situeert zich binnen de beschikbare middelen voor inburgeringstrajecten

Actie 13: via sport willen we mensen die kampen met dak- en thuisloosheid uit hun isolement halen

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand
Uitvoerende administratie(s): Sport Vlaanderen
Omschrijving van de maatregel: De basis van Younited Belgium zijn de Younited-teams. Dit is waar de kracht van voetbal en van mensen werkt. Hier werkt men op het kruispunt van welzijn, sport en armoedebestrijding. Mensen doen aansluiten bij de samenleving start bij hen doen behoren tot een kleine, positief ingestelde groep, in dit geval een voetbalteam. Van hieruit leggen de spelers een weg af. Dit traject kan van sociale (opstap naar hulpverlening, opbouwen van zelfvertrouwen en positief zelfbeeld) of van professionele aard (opleiding, tewerkstelling) zijn. Doelstellingen 2021: <ul style="list-style-type: none">• opstarten, verankeren en ondersteunen van Younited teams: nieuwe teams opstarten en wekelijks training geven in de 28 andere teams waarvan 14 Vlaamse en 4 Brusselse;• vormen, ondersteunen en begeleiden van coaches;• organiseren van regionale en nationale evenementen voor de Younited teams;• registratie en impactevaluatie;• communicatie: regionale en nationale campagnes.
Timing: 2021
Budget: 54.000 euro

Actie 14: we zetten meer in op communicatietechnologie

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
Omschrijving van de maatregel: Binnen het ESF-project DOMINO (Duurzame Ouderenzorg Met Innovatie Naar Onderwijs) van de Odisee-Hogeschool brengt men de tijdens COVID-19 geïmplementeerde digitale zorginnovaties binnen de ouderenzorg in kaart en onderzoekt men (competentie-) noden en behoeftes omtrent de duurzame implementatie en het gebruik van digitale zorginnovatie bij zorgverleners. De uitdaging om zorg te organiseren binnen de maatregelen van COVID-19 was groot en technologieën en werkwijzen die voordien geen toepassing kenden werden snel ingezet om de zorgverlening te reorganiseren. In co-creatie met de onderwijspartners, klinische partners, patiëntenorganisaties, industrie en beleidsinstanties wil men roadmaps ontwikkelen voor een duurzame integratie van digitale zorginnovatie in de ouderenzorg en ook in het onderwijs om onze toekomstige zorgverleners beter op het werkveld te kunnen voorbereiden. Dit project loopt van januari 2021 – december 2022. Hieruit kunnen mogelijke lessen getrokken worden naar de inzet van communicatie- en zorgtechnologie binnen de woonzorg. Naast ouderenzorg wordt ook in de thuiszorg ingezet op digitale communicatie met cliënten en wordt de mogelijkheid van digitale ondersteuning verder onderzocht. Hierbinnen past ook het ondersteunen van digitale geletterdheid en het betrekken van mantelzorg/buurtzorg. Immers de meest kwetsbare personen beschikken vaak niet over de digitale vaardigheden, noch de ICT-tools.
Timing: 2021 - 2023
Budget: geen extra budget voorzien.

Actie 15: We nemen initiatieven omtrent het thema e-inclusie, met bijzondere aandacht voor kwetsbare doelgroepen.

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media
Uitvoerende administratie(s): Departement Cultuur, Jeugd en Media
Omschrijving van de maatregel: <p>In het kader van de lopende subsidieovereenkomst (SO) 2018-2020 met Mediawijs - het Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid – worden er door Mediawijs initiatieven ondernomen omtrent het thema e-inclusie, met bijzondere aandacht voor kwetsbare doelgroepen. Daartoe zet het kenniscentrum in op informatie, werkpakketten, vormingsmomenten en studiedagen waarmee organisaties, verenigingen en personen die een faciliterende rol vervullen ten aanzien van kwetsbare doelgroepen aan de slag kunnen in hun (reguliere) werking. In afwachting van een vernieuwd mediawijsheidsbeleid werd de huidige SO 2018-2020 met 1 jaar verlengd.</p> <p>De resultaten en aanbevelingen uit de doorlichting van het Vlaamse mediawijsheidsbeleid door het Departement CJM en het auditrapport ‘Stimuleren van mediawijsheid bij kwetsbare groepen’ van het Rekenhof zullen in het najaar 2021 vertaald worden in een vernieuwd en versterkt Vlaams beleidskader voor mediawijze initiatieven vanaf 2022 en een nieuwe beheersovereenkomst met het Vlaams Kenniscentrum Mediawijsheid. Bij de onderhandelingen over een nieuwe SO (vanaf 2022) zal er opnieuw specifiek bijzondere aandacht worden gevraagd voor het thema e-inclusie, met een focus op kwetsbare doelgroepen.</p> <p>In het kader van het relanceplan ‘Vlaamse Veerkracht’ wordt 250.000 euro geïnvesteerd in een de ontwikkeling van het digitaal inclusiebeleidsplan ‘Iedereen Digitaal bovenlokaal’, gericht op kwetsbare jongeren, mensen met een beperking en senioren. De ontwikkeling en coördinatie van het project gebeurt door Mediawijs. Het doel van het project ‘Iedereen Digitaal’ is om de ontwikkeling en uitrol van een bovenlokaal digitaal inclusiebeleid binnen sectoren, organisaties en voorzieningen die werken met kwetsbare jongeren, mensen met een beperking of senioren in Vlaanderen (onder meer de sectoren onder Agentschap Opgroeien, een deel van het aanbod van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, leden van de Vlaamse ouderenraad, vormingsorganisaties bij het sociaal-cultureel jeugd- en volwassenenwerk, het Jeugdwelzijnswerk, enz.) te versnellen.</p>
Timing: <ul style="list-style-type: none">• Lopende subsidieperiode tot en met 2021;• Nieuwe overeenkomst vanaf 2022 tot en met 2025;• Het project ‘Iedereen Digitaal’ wordt opgestart in mei 2021 en loopt tot en met juni 2023.
Budget: <ul style="list-style-type: none">• 2021: geen specifieke ‘geormerkte’ middelen binnen de algemene werkingssubsidie van 790.000 euro (subsidieovereenkomst tot 2021);• 2021-2023: 250.000 euro voor het relanceproject ‘Iedereen Digitaal’;• 2022-2025: algemene werkingssubsidie in nieuwe subsidieovereenkomst nog te bepalen.

Actie 16: we integreren het Geïntegreerd Breed Onthaal in gans Vlaanderen en Brussel

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Omschrijving van de maatregel: Kwetsbare doelgroepen worden vaak pas door de hulpverlening bereikt wanneer er op een proactieve en outreachende manier gewerkt wordt. Deze manier van werken zit vervat in de samenwerkingsverbanden GBO, die dit geïntegreerd uitrollen in betrokkenheid met andere actoren die een signaalfunctie opnemen. Het OCMW, het centrum algemeen welzijnswerk (CAW) en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen (DMW) bundelen daarin de krachten zodat iedereen, en in het bijzonder de meest kwetsbaren (ouderen, zieken, personen met een handicap, personen in armoede), snel en binnen een aanvaardbare afstand, de weg vinden naar hulp. Sinds het begin van deze legislatuur worden GBO-samenwerkingsverbanden structureel uitgebouwd. Als startpunt focussen deze samenwerkingsverbanden op een specifieke kwetsbare groep. Deze actie is gericht op het installeren van samenwerkingsverbanden GBO in regio's waar deze nu nog niet actief zijn.
Timing: 2021 - 2025
Budget: 7.500.000 euro

Actie 17: we onderzoeken de mogelijkheid om een sociale-impactobligatie (SIO) op te zetten zodat vernieuwende initiatieven voor de aanpak van eenzaamheid bij verschillende doelgroepen worden gestimuleerd.

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Omschrijving van de maatregel: Een SIO is een contract tussen verscheidene publieke en private partijen, waarbij de overheid een probleem detecteert en doelstellingen creëert. Een sociale organisatie die het probleem innovatief wil aanpakken, vormt een team met sociale investeerders die dergelijke projecten financieren. Vooraf wordt afgesproken welk doel behaald moet worden. Een onafhankelijk onderzoeksteam gaat na of dat doel daadwerkelijk gehaald wordt. Wordt het doel niet gehaald, dan is de investeerder zijn geld kwijt. Slaagt het project, dan betaalt de overheid de investeerder zijn inbreng terug, met interest. Bovendien heeft de overheid dan een innovatieve oplossing voor een maatschappelijk probleem. Voor de problematiek van eenzaamheid willen we in eerste instantie nagaan hoe we een SIO kunnen opzetten. Wat kunnen we leren van bestaande SIO's? Wat zijn de (rand)voorwaarden voor een haalbaar project? Hoe kan zo'n project worden gelanceerd? Wat is de ideale duurtijd van een SIO en hoe kunnen we op basis van dergelijke innovatieve projecten een duurzame verankering realiseren? enz.
Timing: 2022 – 2023 (tweede werkjaar van het steunpunt WVG)
Budget: 50.000 euro

3.2 We investeren in zorgzame buurten

De buurt speelt een belangrijke rol in de aanpak van eenzaamheid. Omdat in de buurt tal van vrijwilligers, verenigingen, sleutelfiguren en andere organisaties hun rol kunnen spelen en gepast kunnen reageren op signalen van vereenzaming. In een zorgzame buurt heeft iedereen de kans om actief aan de samenleving deel te nemen. Aandacht en ruimte voor spontane ontmoetingen tussen buren wordt er gecombineerd met persoonsgerichte zorg en ondersteuning door professionele zorgverleners.

Een zorgzame buurt wordt omschreven als een buurt waar de voorwaarden vervuld zijn opdat mensen, ongeacht leeftijd of zorgbehoefte, comfortabel in hun huis of vertrouwde buurt kunnen blijven wonen. In zorgzame buurten zijn dan ook de betrokken relaties tussen de personen met een zorg- en/of ondersteuningsnood, de mantelzorgers, de buurtbewoners, de vrijwilligers, de professionele zorgverleners en de lokale overheid erg belangrijk en een voorwaarde voor kwaliteitsvolle resultaten. De Zorgzame Buurt beoogt een samenhangende én buurtgerichte aanpak van wonen, zorg en welzijn opdat de persoon met een ondersteuningsnood zo lang mogelijk thuis of in de vertrouwde omgeving kan blijven wonen.

De lokale overheid heeft hier ontegensprekelijk een verbindende, faciliterende rol.

In samenspraak met de VVSG en het middenveld zullen we een Vlaamse strategie uitwerken om de aanpak van eenzaamheid door de lokale besturen te ondersteunen en de lokale besturen ertoe aan te zetten daar aandacht aan te besteden bij het uitwerken van het meerjarenplan voor de periode 2021-2025. Een onderdeel daarvan is het verspreiden van goede praktijkvoorbeelden over de zorgzaamheid in buurten en van buurtbewoners, over generaties heen.

Eén van de actoren in zorgzame buurten zijn de lokale dienstencentra. In het nieuwe woonzorgdecreet heeft het lokaal dienstencentrum de opdracht om zich specifiek te richten op kwetsbare buurtbewoners en het lokaal sociaal beleid mee te realiseren. Het accent ligt minder op het aanbieden van informatieve, vormende en recreatieve activiteiten en meer op het stimuleren van de sociale cohesie in de buurt. Activiteiten zijn daarbij een hefboom om deze doelstelling waar te maken en een aantal opdrachten in de buurt te realiseren, in nauwe samenspraak met de gebruikers, buurtbewoners, lokale verenigingen, organisaties en eventueel ook met het lokaal bestuur.

Ook uit de Coronacrisis kunnen we lessen trekken. We stellen vast dat heel wat (vrijwilligers)organisaties en andere verenigingen minder fysiek konden langskomen bij kwetsbare personen tijdens de lockdownperiode. Alternatieve manieren om in contact te treden, digitaal, telefonisch, via beeldbellen en andere, zijn versneld ontwikkeld en gebruikt. Maar voorlopig is er nog geen echte coördinerende beleidsaanpak op dat vlak. Deze goede praktijken in kaart brengen en nagaan welke acties op langere termijn effecten kunnen aantonen, en regelgevend verankerd kunnen worden, is een eerste stap naar een meer structureel inbedden ervan.

Actie 18: We stimuleren de ontwikkeling van zorgzame buurten in heel Vlaanderen en Brussel a.d.h.v. minstens 100 projecten van zorgzame buurten en de expertisedeling van gezonde en leefbare buurten vanuit het kind- en jongerenperspectief

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding en de Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media
--

Uitvoerende administratie(s): Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in samenspraak met agentschappen Opgroeien, Zorg en Gezondheid, VAPH en het departement Cultuur, Jeugd en Media

Omschrijving van de maatregel:

Zorgzame buurten zijn een onmisbaar puzzelstuk in het realiseren van het “integrated care model” van de WHO. Via zorgzame buurten willen we tot meer sociale cohesie komen en het “kleine helpen” onder burens stimuleren, een link leggen tussen formele en informele zorg en welzijns- en zorgorganisaties laten samenwerken in de lokaliteit met het oog op het verlenen van integrale zorg. Een zorgzame buurt krijgt vorm door de participatie van buurtbewoners wat een invloed heeft op sociaal isolement. Daarnaast zijn ook professionele hulpverleners een partner in de uitbouw van een zorgzame buurt; hierdoor kunnen zij sneller signalen oppikken van (structureel) geïsoleerde mensen die nood hebben aan een doorverwijzing naar de professionele hulp.

We willen, via een projectoproep die we midden juni 2021 lanceren, aan kiemende zorgzame buurten de kans geven om zich succesvol te ontwikkelen. Gedurende twee jaar zullen we minstens 100 zorgzame buurten een financiële impuls geven; we zullen de projecten intensief begeleiden, coachen en op de kaart zetten zodat ze een motor kunnen zijn voor de verdere ontwikkeling van zorgzame buurten over heel Vlaanderen en Brussel. Via een eraan gekoppeld onderzoek willen we verder kennis en methodieken opdoen en ontwikkelen m.b.t. zorgzame buurten.

Daarnaast willen we de bestaande expertise uitdragen, die gelinkt is aan het beleid van kindvriendelijke steden en gemeenten, het netwerk jeugd vriendelijk en de inspirerende inzichten en aanbevelingen van het 8 – 80 model. Via bundelen van goede praktijken, uitwisselingen en netwerken willen we inspelen op creatieve en innoverende synergiën tussen tal van actoren en het intergenerationeel werken en samenleven bevorderen. Deze actie sluit nauw aan op een aantal acties vanuit het beleidsdomein Jeugd in het Vlaams Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan 2020 – 2024 en het Vlaams Ouderenbeleidsplan 2020 - 2025.

Timing:

- projecten zorgzame buurten:
 - lancering projectoproep midden juni 2021;
 - indiening projecten 8 november 2021;
 - start projecten 1 maart 2022;
 - einde projecten 29 februari 2024;
- Expertisedeling: 2021 – 2024.

Budget:

- projecten zorgzame buurten: 13.500.000 euro;
- expertisedeling:
 - bundeling inspirerende praktijken 2021: 5.000 euro;
 - inspiratiedag voor lokale besturen 2021: 5.000 euro.

Actie 19: In samenspraak met de VVSG en het middenveld werken we een Vlaamse strategie uit om de aanpak van eenzaamheid door de lokale besturen te ondersteunen

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in samenspraak met de VVSG en het middenveld
Omschrijving van de maatregel: <p>We vertrekken vanuit de noden die lokale besturen ervaren. Op basis hiervan, bekijken we welke richtlijnen op maat van lokale initiatieven en samenwerkingsverbanden rond eenzaamheid en kwetsbare situaties uitgewerkt en aangereikt kunnen worden en gaan we na wat haalbaar is om als ondersteuningsmaatregelen verder uit te werken. Enkele mogelijke voorbeelden ter ondersteuning van lokale besturen:</p> <ul style="list-style-type: none">• good practices bundelen in een inspiratiegids: verspreiden van een brochure naar steden en gemeenten in het werkingsgebied van een provincie om een aantal handvatten aan te reiken waarmee ze preventief aan de slag kunnen gaan met het thema eenzaamheid;• living lab;• screeningsinstrumenten om eenzaamheid te detecteren;• tools om eenzaamheid aan te pakken (VVSG);• lerend netwerk of bredere intervisiemomenten om ervaringen en goede praktijken uit te wisselen, om knelpunten te bespreken en om nieuwe, innovatieve ideeën te laten ontstaan. <p>Hieruit kunnen de lokale besturen zelf een pakket samenstellen dat aansluit aan de lokale behoeften en omstandigheden.</p> <p>De samenwerking met de VVSG sluit aan bij hun opdrachten binnen de beheersovereenkomst als relevante partnerorganisatie voor het lokale ouderenbeleid, maar ook andere relevante actoren zoals VIVEL, kunnen hier eventueel bij betrokken worden.</p>
Timing: <ul style="list-style-type: none">• 2021: uittekenen van de strategie;• 2022 – 2024: implementatie van de strategie.
Budget: jaarlijkse subsidie: 35.000 euro voor de opdrachten in de beheersovereenkomst met de VVSG als relevante partnerorganisatie.

Actie 20: we subsidiëren Verenigingen waar Armen het Woord Nemen (VWAWN)

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding

Uitvoerende administratie(s): Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Omschrijving van de maatregel:

Armoede en eenzaamheid gaan vaak hand in hand. Armoede en financiële barrières hebben een grote impact op het risico op vereenzaming. Armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen op verschillende levensdomeinen die intens met elkaar verweven zijn, zoals onderwijs, werk, vrijetijdsbesteding, huisvesting en gezondheid, We willen armoede counteren o.m. via het decreet betreffende de armoedebestrijding en het uitvoeringsbesluit van 15 mei 2009 waardoor 52 VWAWN worden gesubsidieerd. Dit zijn vzw's die 6 soorten activiteiten organiseren.

1. armen blijven zoeken,
2. armen samenbrengen in groep,
3. armen het woord geven,
4. werken aan de maatschappelijke emancipatie van armen,
5. werken aan maatschappelijke structuren,
6. vormingsactiviteiten en de dialoog organiseren.

Deze 6 soorten van activiteiten zijn ook erkenningsvoorwaarden waaraan de VWAWN moeten voldoen om erkend te blijven.

De hoofddoelstelling van deze VWAWN is om participatie van mensen in armoede te bewerkstelligen. Maar een bijkomend resultaat is dat veel mensen hier een luisterend oor en kameraadschap vinden, waardoor de VWAWN ook eenzaamheid van personen in armoede tegengaan.

De VWAWN willen mee inzetten op de aanpak van eenzaamheid.

Timing: 2020 – 2024

Budget: binnen de bestaande kredieten: 2.715.923,32 euro in 2021 (op jaarbasis); 51.426,81 euro per extra erkende vereniging.

Actie 21: we ondersteunen burgerinitiatieven, zoals BurgersAanZet en Lus

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Omschrijving van de maatregel: De vijf organisaties van BurgersAanZet zetten zich vanuit hun expertise in om burgers, maar ook lokale besturen, verenigingen en welzijnsorganisaties te inspireren om vanuit een kracht- en netwerkversterkende aanpak samen met burgers, te bouwen aan een tweede welzijnspijler. Zij brengen mensen samen rond een persoon, die nood heeft aan sociaal contact en ondersteuning. Door het vormen van sociale netwerken rond kwetsbare personen gaan deze organisaties concreet ook eenzaamheid tegen van deze kwetsbare personen. In 2021 willen ze hierbij sterk inzetten op het versterken van het vrijwillig engagement. In het kader van het inrichten van zorgzame buurten kunnen zij een grote meerwaarde bieden.
Timing: 2020 – 2024
Budget: <ul style="list-style-type: none">• Jaarlijkse subsidie BAZ: 148.050€• Jaarlijkse subsidie Lus: 282.339,25€

Actie 22: we ondersteunen lotgenotencontacten en buddywerkingen

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
Omschrijving van de maatregel: <p>Betekenisvolle contacten zijn belangrijk voor mensen die zich eenzaam voelen. Hieraan ontbreekt het hen vaak.</p> <p>Wanneer er sprake is van een regelmatig en duurzaam contact en er een vertrouwensband ontstaat, dan ervaart iemand een gevoel van herkenning: men kent elkaar van mens tot mens. Er ontstaat een gevoel van samenhang. Voorbeelden hiervan zijn lotgenotencontacten of buddywerkingen.</p> <p>Het fundament van de werking van lotgenotenverenigingen is het organiseren van sociale ondersteuning via allerlei vormen van lotgenotencontact en ervaringsuitwisseling. Lotgenotenverenigingen maken deel uit van de zogenaamde nulde lijn in de zorg, net als bijvoorbeeld initiatieven van vrijwilligers in de zorg en mantelzorg. Op dat niveau nemen individuen en groepen, in solidariteit, zelf verantwoordelijkheid op voor hun gezondheid en welzijn. De nulde lijn is geen alternatief voor, maar wel een belangrijke aanvulling van het professionele zorgsysteem.</p> <p>Het Trefpunt Zelfhulp vzw (TZ) begeleidt en ondersteunt lotgenotenverenigingen in Vlaanderen zodat ze hun werking kunnen verbeteren.</p> <p>Het Familieplatform Geestelijke Gezondheid zet als koepelorganisatie in op alle lotgenotenverenigingen met een familiewerking. Het platform bestaat momenteel uit een 35-tal verenigingen.</p> <p>Ze zetten ondermeer sterk in op de Kinderen Ouders Psychische Problemen- (KOPP) en Kinderen Ouders Afhankelijkheidsproblemen (KOAP) werking.</p> <p>Het Familieplatform zet in op sensibilisering en bekendmaking van het KOPP/KOAP-aanbod. Deze kinderen hebben het gevoel anders te zijn omwille van de psychische kwetsbaarheid van hun ouders. Hiertoe kunnen ook gevoelens van eenzaamheid ontstaan. Er wordt o.a. ingezet op lotgenotencontacten tussen KOPP-kinderen.</p> <p>Daarnaast brengen buddywerkingen, zoals deze in Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg, een vrijwilliger (de buddy) in contact met een persoon met psychische moeilijkheden (de deelnemer). Ze ontmoeten elkaar voor een babbel of trekken erop uit voor een wandeling, een fietstochtje, een filmvoorstelling, ... Bedoeling van het project is vermijden dat mensen met een psychische kwetsbaarheid sociaal geïsoleerd geraken.</p> <p>Een ander voorbeeld is het project 'familiebuddy' in de Geestelijke Gezondheidszorg, waarbij het lotgenotencontact in groep wordt uitgebreid naar een één op één lotgenotenondersteuning. Iemand die al verder staat in het traject, wordt dan gekoppeld aan een familielid dat nog aan het begin van het proces staat.</p>
Timing: 2020 – 2024
Budget: <ul style="list-style-type: none">• recurrente middelen, subsidie 2021 bedraagt 277.506,80 euro (op jaarbasis);• eenmalige middelen: Eind 2020 ontving TZ een bijkomende subsidie van 336.500 euro voor de toekenning van forfaitaire onkostenvergoedingen aan lotgenotenverenigingen

teneinde deze verenigingen in staat te stellen lotgenotencontact op een veilige manier te organiseren in de huidige COVID-19-crisis (voor de periode 1 september 2020 – 30 september 2021).

- het Familieplatform ontvangt jaarlijks een subsidie van 472.852,43 euro van de Vlaamse overheid. Het specifieke deel voor de inzet van de familieorganisaties bedraagt 65.000 euro (waaronder het project buddywerking). Daarnaast worden familieorganisaties financieel ondersteund voor het uitvoeren van projecten (ca. 60.000 euro)
De linken tussen Familieplatform en het ondersteunen van lotgenotencontacten en buddywerkingen gaan verder dan enkel de KOPP/KOAP werking. Dit is doorweven in heel hun werking en verbonden aan meerdere opdrachten in het kader van onze subsidiëring.
- Buddywerking geestelijke gezondheidszorg: In 2011 hebben de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) een subsidie ontvangen van €442.000 voor de implementatie van de buddywerking. Dit budget is nadien geïntegreerd in de enveloppes van de CGG.
- Het Steunpunt Geestelijke Gezondheid biedt ondersteuning aan de buddywerking van de CGG in Vlaanderen.

Actie 23: we zetten in op 'Kwartiermaken' en 'HerstelAcademie'

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Agentschap Zorg en Gezondheid
Omschrijving van de maatregel: <p>Meedoen aan de samenleving is niet voor iedereen even vanzelfsprekend. Mensen met een psychische aandoening bijvoorbeeld, of met een verstandelijke beperking, doen vaak minder mee dan ze zouden kunnen en willen. Sociaal isolement en eenzaamheid zijn dan vaak het gevolg.</p> <p>Kwartiermaken is gericht op het gastvrij maken van de maatschappij voor kwetsbare mensen en draagt daarmee bij aan hun welbevinden en gaat eenzaamheid tegen. De drempels die inclusie tegengaan worden hiermee aangepakt.</p> <p>Het is een methodologie die sinds enkele jaren uitgetest wordt in Vlaanderen. Het maakt de maatschappij als het ware 'klaar' om personen met een psychische kwetsbaarheid in te sluiten in het reguliere buurtleven, in nauwe samenwerking met opbouwwerk, wijkwerking, enzovoort. Via kwartiermaken zullen andere hulpverleners die werkzaam zijn in de geestelijke gezondheidszorg (zoals in psychiatrische verzorgingstehuizen, beschut wonen, mobiele teams) de psychisch kwetsbare persoon zijn sterke kanten doen herontdekken door hem als een sociaal wezen te benaderen en hem in de samenleving opnieuw een gewaardeerde plaats te laten innemen.</p> <p>De cursussen aan een HerstelAcademie zijn kortdurend en focussen op het vaardiger worden in het leven met een psychische kwetsbaarheid. Ze helpen om actief het herstel(proces) in eigen handen te nemen, bewuste stappen voorwaarts te zetten om daarna als volwaardige burger zijn/haar plaats (weer) in te nemen in de maatschappij.</p> <p>Men richt zich in de eerste plaats naar iedereen die wil werken aan zijn psychisch herstel. Daarnaast staat het aanbod open voor elke geïnteresseerde burger die hieraan wil bijdragen: naasten, vrienden, familieleden en (toekomstige) hulpverleners.</p> <p>In 2020 is een opleiding rond eenzaamheid georganiseerd.</p>
Timing: 2021 – 2024
Budget: <p>Het Steunpunt Geestelijke Gezondheid ontving voor de maanden januari t.e.m. juni 2021 een subsidie van 61.330 euro voor het project Kwartiermaken en 33.842 euro voor het project HerstelAcademie.</p>

Actie 24: we stimuleren woonzorgvoorzieningen en verenigingen om een actieve bijdrage te leveren aan lokale eenzaamheidsplannen

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
Omschrijving van de maatregel: Het Woonzorgdecreet van 15 februari 2019 bepaalt in Hoofdstuk 1, afdeling 3, de doelstellingen en werkingsprincipes voor woonzorgvoorzieningen: <ul style="list-style-type: none">• Art. 4 §2: Woonzorgvoorzieningen en verenigingen nemen al de volgende organisatorische werkingsprincipes in acht, nl. (1°) ze werken mee aan en faciliteren buurtgerichte zorg. Onder <u>buurtgerichte zorg</u> wordt verstaan: <i>'de zorg die erop gericht is de sociale cohesie te versterken, vragen naar zorg en ondersteuning uit de buurt op te vangen, gebruikers indien nodig toe te leiden naar gepaste zorg en ondersteuning of die zelf op te nemen, maar ook de buurt actief te betrekken bij de werking van de voorziening door een actieve samenwerking op lokaal vlak, afgestemd met het lokaal sociaal beleidsplan, onder regie van het lokaal bestuur zoals bepaald in het decreet van 9 februari 2018 houdende het lokaal sociaal beleid'</i>. <p>Concreet betekent dit dat woonzorgvoorzieningen een actieve bijdrage te leveren hebben aan eenzaamheidsinitiatieven op lokaal niveau, zeker wat buurtgerichte zorg betreft. Dit zou kunnen aangemoedigd worden adhv beleidsplannen van de voorzieningen of evt. uitvoeringsbesluiten van het Woonzorgdecreet waarin een bepaald thema zoals eenzaamheid onder de aandacht kan gebracht worden. Bij de uitrol van meerdere geformuleerde acties in het plan kunnen de thuiszorgactoren betrokken worden, aangezien meerdere van deze voorzieningen rond eenzaamheid al een actieve rol opnemen. Hierbij leggen we vooral de link naar de projectoproep 'Zorgzame Buurten'.</p>
Timing: start: juli 2021.
Budget: Hier is geen extra budget voor nodig. Wordt regulier ingebed, inherent aan de werking.

Actie 25: het thema 'Eenzaamheid' wordt mee opgenomen in de buurtanalyse van de lokale dienstencentra (LDC)

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
Omschrijving van de maatregel: <p>Het thema 'eenzaamheid' wordt mee in kaart gebracht in de buurtanalyse die de lokale dienstencentra maken in kader van hun specifieke erkenningsvoorwaarden binnen de woonzorg-regelgeving.</p> <p>Als blijkt uit de buurtanalyse dat er een noodzaak is om in een bepaalde buurt in te zetten op eenzaamheid en dit wordt als een prioritair thema ingeschat door het LDC, dan wordt dit ook in het meerjarenplan geïncorporeerd.</p> <p>Op basis van bijlage 1 'lokale dienstencentra' van het besluit van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers, worden lokale dienstencentra geacht om een buurtanalyse te maken (artikel 6). Deze buurtanalyse moet, volgens de regelgeving, onder andere voldoen aan de volgende voorwaarden:</p> <ul style="list-style-type: none">• kwantitatieve en kwalitatieve gegevens over de buurt, de bewoners, de actoren, de beleving, de sterktes en hiaten bevatten. Hierbij maakt ze gebruik van analyses en beleidsprioriteiten in het kader van het lokaal sociaal beleid over het realiseren van zorgzame buurten;• bevat een prioritering en reikwijdte van de opdrachten op maat van de buurt. <p>Het voorstel is om in kader van het eenzaamheidsplan te vragen aan de lokale dienstencentra om het beleidsthema 'eenzaamheid' mee in kaart te brengen bij het opmaken van de buurtanalyse. Daar de verdere concretisering van de inhoud van de buurtanalyse vertraging heeft opgelopen door de COVID-19 crisis, zal samen met de betrokken sector bekeken worden of dit haalbaar is en welke tools hiervoor dan nodig zijn om de lokale dienstencentra hierin te ondersteunen.</p> <p>Deze buurtanalyse vormt de basis voor het meerjarenplan dat tot stand komt op basis van een participatief traject met verschillende relevante lokale actoren. Het meerjarenplan draagt bij tot de door het lokaal bestuur geformuleerde beleidsdoelstellingen.</p> <p>Als uit de buurtanalyse zou blijken dat eenzaamheid inderdaad een relevant en prioritair beleidsthema is voor een bepaalde buurt, dan wordt dit op gepaste wijze geïntegreerd in het meerjarenplan voor verdere uitvoering.</p>
Timing: Overleg met de sector over inhoud buurtanalyse en meerjarenplanning moet nog opgestart worden (moest worden uitgesteld door de COVID-19 crisis) en zal ten vroegste in het najaar 2021 kunnen starten.
Budget: Hier is geen extra budget voor nodig. Wordt regulier ingebed, inherent aan de werking.

Actie 26: we erkennen de rol van de diensten voor gezinszorg in voorkomen, detecteren en mee zoeken naar oplossingen en stimuleren hen hierbij verbindingen te maken naar andere zorg- en welzijnsactoren.

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
Omschrijving van de maatregel: De Diensten voor Gezinszorg (DGZ) bereiken doorheen hun dagelijks werk een gevarieerd doelpubliek, van jong tot oud en met zeer verscheiden hulpvragen. Gerelateerd aan de problematiek van eenzaamheid, komen zij in direct contact met personen en gezinnen die kampen met financiële kwetsbaarheid, psychische of psychiatrische kwetsbaarheid, ziekte, handicap en ouderdom. De DGZ spelen nu al een belangrijke rol in voorkomen, detecteren en mee zoeken naar oplossingen bij eenzaamheid door: <ul style="list-style-type: none">• hun regelmatige aanwezigheid in kwetsbare gezinnen hebben de medewerkers een heel belangrijke signaalfunctie, niet alleen wat betreft de zorgvragers / cliënten zelf maar ook wat betreft de mantelzorgers en overige familieleden;• hun aanwezigheid zelf en de ondersteuning die zij in de gezinnen bieden. Ze dragen ertoe bij dat mensen sociale contacten onderhouden en minder snel in de eenzaamheid belanden.• We vragen de DGZ om hier bij ook aandacht te hebben voor samenwerking met en doorverwijzing naar andere eerstelijnsactoren zoals LDC en WZC of in kader van zorgzame buurten. Daarom zijn zij een betrokken partner in de preventie, de detectie en aanpak van de problematiek.
Timing: 2019-2024
Budget: recurrente middelen

Actie 27: We verhogen de sociale cohesie via de verschillende groepsgerichte initiatieven van de instituten voor Samenlevingsopbouw. We zetten specifiek in op de verdere ontwikkeling en uitbouw van het model van geïntegreerde basisvoorziening “De STEK”

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
<p>Omschrijving van de maatregel:</p> <p>De sector Samenlevingsopbouw zet in op leefbare wijken, dorpen en steden en vertrekt daarbij vanuit de grondrechten van mensen. Met verschillende werkingen en projecten, zet deze sector onder meer in op het doorbreken van eenzaamheid en het samenbrengen van mensen. Dat gebeurt op uiteenlopende manieren, vanuit de lokale context. Het buurtweefsel versterken en participatief werken staat daarbij voorop. Illustraties van gehanteerde methodieken in dit kader zijn onder meer het werken met bewonersgroepen (cf. participatie binnen sociale huisvesting), alternatieve verloningssystemen of wijkmunten voor wie bijdraagt aan burenzorg en buurtzorg (bv. Torekes in de Gentse Rabotwijk) en het werken met specifieke aandachtsgebieden (cf. het definiëren van buurten waar leefomstandigheden niet optimaal zijn en daar inzetten op o.m. community building en publiek maken van de ruimte). Het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin zet haar ondersteuning aan deze 8 regionale instituten ook de komende jaren verder.</p> <p>We wensen hier specifiek de geïntegreerde basisvoorzieningen “De STEK” naar voren te schuiven als buurtgerichte, laagdrempelige initiatieven waarmee deze sector inzet op (onder meer) het doorbreken van eenzaamheid, rechtendetectie en het versterken van mensen die zich in een maatschappelijk kwetsbare positie bevinden. Het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin ondersteunt de uitrol van dit concept waarbij ieder instituut in dit kader voor de periode december 2019-december 2022 een subsidie ontving van 187.000 euro (totaalbedrag: 1.496.000 euro).</p>
Timing: 2020 – 2024
<p>Budget:</p> <ul style="list-style-type: none"> • recurrente middelen, voor 2021: 10.705.057,50 euro (op jaarbasis); • eenmalige middelen: <ul style="list-style-type: none"> • in het kader van de coronacrisis: eenmalig 463.191,36 euro aan bijkomende middelen vrijgemaakt voor de inzet van extra opbouwwerkers (totaalbedrag voor de sector; looptijd: 15 december 2020 – 14 december 2021); • projectsubsidie in het kader van De STEK (looptijd tot eind 2022): 1.496.000 euro.

Actie 28: We voeren een faciliterend beleid voor nieuwe woonvormen

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed
Uitvoerende administratie(s): Agentschap Wonen-Vlaanderen
Omschrijving van de maatregel: <p>We stellen vast dat nieuwe woonvormen steeds vaker opduiken in het woonlandschap. Omwille van diverse motivaties worden alternatieven gezocht voor de klassieke woonoplossingen. Gemeenschappelijke woonvormen, met of zonder zorgcomponent, kunnen een antwoord bieden op specifieke woonwensen en zorgvragen. Deze woonvormen bieden echter niet alleen praktische of financiële voordelen. Door in te zetten op leven in een groep of gemeenschap, of het delen van ruimtes, kunnen deze woonvormen ook een middel zijn om eenzaamheid aan te pakken. Deze nieuwe woonvormen zijn echter nog niet breed gekend of ruim toegankelijk, en kampen bovendien in de praktijk met verschillende knelpunten.</p> <p>We faciliteren daarom de ontwikkeling van nieuwe woonvormen via een ruime aanpak. We kiezen voor een gestructureerde aanpak via drie werksporen.</p> <p>Het eerste werkspoor wordt gefaseerd aangepakt. In een eerste fase worden de bestaande knelpunten binnen het beleidsdomein wonen onderzocht. In fase 2 gebeurt hetzelfde onderzoek voor de knelpunten binnen de beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid. Deze fase wordt uitgevoerd door een ambtelijk projectteam met vertegenwoordigers uit de verschillende relevante beleidsdomeinen waaronder Welzijn. De knelpunten met betrekking tot gemeenschappelijk wonen worden in dit onderzoek meegenomen. In een derde fase worden ook de obstakels op federaal niveau onderzocht.</p> <p>Het tweede werkspoor behelst het leren uit lopende experimenten. Op 1 februari 2018 gingen 28 projecten van start binnen een proefomgeving, voor een periode van 6 jaar. Deze projecten krijgen de kans om af te wijken van regelgeving binnen het beleidsdomein wonen. Ze dragen bij aan het detecteren van knelpunten in het eerste werkspoor. Bijzondere aandacht wordt besteed aan de methodieken die de projecten ontwikkelen met betrekking tot groepsvorming.</p> <p>Tenslotte wordt een derde werkspoor uitgewerkt dat aandacht besteed aan het informeren en inspireren van geïnteresseerden in nieuwe woonvormen.</p>
Timing: 2019 - 2024
Budget: niet van toepassing, vanwege passend in voorzien werkprogramma

Actie 29: We creëren proeftuinen geïntegreerde zorg voor volwassenen en ouderen met een langdurige zorg- en ondersteuningsnood

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
Omschrijving van de maatregel: <p>Binnen de Vlaamse regelgeving wordt een veelheid aan langdurige zorgvormen erkend. Zo zijn er het woonzorgdecreet, de VAPH-regelgeving, het overnamedecreet en het GGZ-decreet. De huidige organisatie en financiering van zorg en welzijn is gefragmenteerd en ook zeer complex.</p> <p>In de regelgeving voor personen met een handicap opteert men voor een persoonsvolgend budget als financieringssysteem. De andere decreten vertrekken vanuit het erkennen en financieren van aanbodstructuren. Dit onderscheid in paradigma's, specifieke benaderingen en regels in de verschillende sectoren, maakt het moeilijk om op het terrein samen te werken en geïntegreerde zorg te bieden aan personen met een langdurige zorgbehoefte.</p> <p>Dwarsverbanden creëren en linken zoeken tussen de verschillende zorgsectoren is een uitdaging waar heel wat zorgprofessionals mee worstelen.</p> <p>Het afstemmen en samenwerken tussen de verschillende sectoren zijn de uitdagingen om de kwaliteit van zorgverlening en ook de levenskwaliteit van personen met een langdurige zorg- en ondersteuningsnood te verbeteren en vereenzaming en sociaal isolement tegen te gaan. Vanuit het beleid wil men de samenwerking tussen de sectoren in de richting van meer geïntegreerde zorg en ondersteuning aanmoedigen.</p> <p>Aan de hand van een oproep worden proeftuinen geïntegreerde zorg voor volwassenen en ouderen met een langdurige zorg- en ondersteuningsnood ondersteund. Hiermee beoogt men inzicht te verkrijgen in de kritische succesfactoren en de randvoorwaarden m.b.t. geïntegreerde zorg voor personen met een langdurige zorg- en ondersteuningsnood.</p> <p>Binnen deze projecten is het van belang om na te denken over innovatieve woonzorgvormen waarbij bijzondere aandacht gaat naar kleinschaligheid.</p> <p>Als voorbereiding op de oproep loopt een onderzoek van het steunpunt WVG dat concreet richting geeft aan de opmaak van de oproep met implementeerbare aanbevelingen, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none">• elementen voor een helder experimenteel kader voor gebruikers en erkende initiatiefnemers met bijzondere aandacht voor het overstijgen van sectorspecifieke regelgevingen;• de omschrijving en afbakening van de beoogde doelgroep volwassenen en ouderen met langdurige zorg- en ondersteuningsnood;• de parameters en indicatoren die kunnen/moeten gedefinieerd worden om de resultaten van de samenwerking van initiatiefnemers uit verschillende sectoren en de effecten van het aanbieden van een 'geïntegreerd zorgaanbod' te kunnen beoordelen, en de gegevens die moeten geregistreerd en aangeleverd worden om deze parameters en indicatoren te kunnen opvolgen.
Timing: <ul style="list-style-type: none">• start van het vooronderzoek: augustus 2021;• lancering van de oproep: voorjaar 2022; projecten zullen over meerdere jaren lopen.

Budget:

- vooronderzoek: 24.933,33 euro;
- projectsubsidie: nog te bepalen.

3.3 We delen goede praktijken in het algemeen en m.b.t. intergenerationele samenwerking en projecten in zorgsettings in het bijzonder

Zoals al aangegeven, bestaan er verscheidene lokale initiatieven in Vlaanderen die willen inspelen op eenzaamheidsgevoelens en de mogelijke gevolgen daarvan, maar tot nu toe zijn deze nog niet geïnventariseerd op Vlaams niveau.

Het inventariseren en het delen van goede praktijken is een belangrijke stap om waardevolle initiatieven zichtbaar te maken. Het verspreiden van goede praktijken zal anderen inspireren en motiveren om de getoonde voorbeelden gestalte te geven in de eigen praktijk. De kennis die overgedragen wordt over een 'goede praktijk' kan op die manier ook zijn navolging vinden in andere contexten. Uitwisseling van goede praktijken leidt bovendien tot kruisbestuiving van nieuwe, innovatieve ideeën. Bij het delen van de goede praktijken wordt bijzondere aandacht besteed aan intergenerationele projecten en projecten in zorgsettings. Hierbij is het belangrijk om een brede diversiteit aan vormen van eenzaamheid te capteren.

Goede praktijken in zorgsettings kunnen ondermeer focussen op het verbeteren van het contact tussen bewoners, op de uitbouw van contacten met de buurt en/of de versterking van familiale banden en banden met mantelzorgers en vrijwilligers... want ook in zorgsettings zien we dat kwetsbare personen om verschillende redenen risico lopen op gevoelens van eenzaamheid.

Actie 30: We brengen goede praktijken die inspelen op eenzaamheid en/of eenzaamheid voorkomen in kaart en delen deze breed met het oog op inspiratie en verspreiding

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding in samenwerking met de Vlaamse minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management en de Vlaamse minister van Brussel, Jeugd en Media

Uitvoerende administratie(s): het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, samen met de het agentschap Opgroeien, het Vlaams agentschap voor personen met een handicap, en het Vlaams agentschap Zorg en Gezondheid en het departement Cultuur, Jeugd en Media

Omschrijving van de maatregel:

Het aantal interventies gericht op het verminderen van eenzaamheid in Vlaanderen is groot. Maar hoe kunnen de interventies eenzaamheid verminderen? Op welke doelgroepen en welk type eenzaamheid richten zij zich? Wat kan er gezegd worden over hun kwaliteit en resultaten en wat mist er nog in het aanbod?

Het is van belang om de GBO-samenwerkingsverbanden (waarin het OCMW, het centrum algemeen welzijnswerk (CAW) en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen (DMW) hun krachten bundelen) die zich richten op kwetsbare ouderen en personen in eenzaamheid, samen te brengen, met het oog op expertise-opbouw, het verzamelen van goede praktijken en het delen van de expertise en de goede praktijken met de GBO-samenwerkingsverbanden die nog niet met deze problematiek aan de slag zijn.

Daarnaast zien we in de welzijns- en gezondheidssectoren heel wat goede praktijken die door hun toegankelijkheid en inclusieve gerichtheid naar kwetsbare personen, onrechtstreeks eenzaamheid verminderen.

Ook in het jeugdwerk en het sociaal-cultureel werk zien we dat de kracht onder meer zit in het bieden van de nodige tijd en ruimte om vrije tijd te kunnen beleven, op een plek waar men zichzelf mag zijn, zonder taboes en zich kan ontplooiën en versterken.

Vanuit deze sterkte speelt jeugdwerk in op thema's waar kinderen en jongeren van wakker liggen, zoals eenzaamheid. Gebeurtenissen, zoals de uitbraak van de coronapandemie, kunnen eveneens aanleiding geven tot vernieuwde werkingen en praktijken om eenzaamheid te doorbreken.

Minstens komt eenzaamheid als afzonderlijk thema aan bod op een van de jaarlijkse inspiratiedagen over 'Vrijtijdsbesteding voor allen' en de komende Staten-Generaal rond 'Kinderen en jongeren in (kans)armoede'.

Een eerste stap hierin is het inventariseren van de vele initiatieven en deze in kaart brengen en delen met oog voor intergenerationele projecten, de thuiszorgsituatie, de lokale context, de diverse vormen van eenzaamheid, de eventuele combinatie met (residentiële) zorg, We brengen een gediversifieerde waaier aan goede praktijken meer uitdrukkelijk onder de aandacht om zo te inspireren en een bredere uitrol mogelijk te maken. Niet enkel intergenerationele initiatieven zijn van belang, maar ook initiatieven met aandacht voor intragenerationeel werken.

Dit sluit ook nauw aan op een aantal acties vanuit het beleidsdomein Jeugd in het Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan 2020-2024 en het Vlaams Acteplan Armoedebestrijding 2020--2024.

Timing: 2021 – 2024

Budget: 20.000 euro, binnen de bestaande kredieten

Actie 31: we lanceren een projectoproep GBO-trajecten voor nabestaanden van overleden partners of mantelzorgers

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Omschrijving van de maatregel: <p>Na een overlijden komen er heel wat zaken af op de overlevende partner. Hoewel er al informatiesites bestaan zoals https://www.vlaanderen.be/regelingen-bij-een-overlijden en er vanuit de hulpverlening een aanbod is voor administratieve op psychologische hulp, is het niet zo dat er een centraal aanspreekpunt is waar iemand terecht kan, of door wie er proactief contact genomen kan worden, om mensen bij te staan in deze situatie, vlot en integraal hulp te bieden en te detecteren of er een situatie van (groeijende) eenzaamheid aandient.</p> <p>Proactief en outreachend werken zit vervat in de samenwerkingsverbanden GBO. Het OCMW, het centrum algemeen welzijnswerk (CAW) en de diensten maatschappelijk werk van de ziekenfondsen (DMW) bundelen daarin de krachten zodat snel en binnen een aanvaardbare afstand, de weg vinden naar hulp.</p> <p>De GBO-samenwerkingsverbanden zitten momenteel in een opstartfase. De expertise rond het proactief en outreachend bereiken en onthalen van nabestaanden van overleden partners en mantelzorgers als GBO-samenwerkingsverband is nauwelijks tot niet aanwezig. Om deze expertise op te bouwen en uit te diepen, wordt een projectoproep gelanceerd waarbinnen 4 projecten financieel ondersteund kunnen worden. Er zal op basis van de opgedane kennis concrete werkkaders ontwikkeld worden om de nieuwe werkwijze bij praktijkwerkers ingang te doen vinden. Er zal een draaiboek met methodisch werkkader uitgeschreven worden met het oog op disseminatie na afloop van het project.</p> <p>Het Familieplatform GGZ kan hierin een ondersteunende rol opnemen, net zoals de Werkgroep Verder na Zelfdoding, een deelwerking van VLESP, het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie. Werkgroep Verder na Zelfdoding is het expertisecentrum inzake rouwen na zelfdoding en zorg voor nabestaanden. Ze organiseert lotgenotencontact via praatgroepen, wandelingen, ontmoetingsdagen, chatsessies, een forum, e.a.</p> <p>Het expertisecentrum geeft ook tal van vormingen, brochures, informatie en advies op maat.</p>
Timing: 2021 – 2023
Budget: 300.000 euro

Actie 32: we meten de kwaliteit van leven van de gebruikers van woonzorgcentra

Verantwoordelijke minister(s): De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Vlaams agentschap Zorg en Gezondheid
Omschrijving van de maatregel: De ingekorte schaal voor algemene, emotionele en sociale eenzaamheid van De Jong Gierveld en Van Tilburg (2008) is ter overweging aan het Vlaams Instituut voor Kwaliteit van Zorg bezorgd (VIKZ), wat kan dienen als een kwaliteitsindicator om de kwaliteit van leven van gebruikers in woonzorgcentra te meten, en hierdoor kan eenzaamheid ook een graadmeter zijn voor de kwaliteit van leven van gebruikers in woonzorgcentra. Het VIKZ is momenteel vooral actief op vlak van het meten van tevreden van bewoners als element van (meten van) levenskwaliteit, waarbij ze: <ul style="list-style-type: none">• opvragen welke instrumenten in de sector bestaan;• evolueren richting een BING-onderzoek (Bureau Integriteit) in eerste instantie om later een eigen gevalideerd meetinstrument te ontwikkelen Verdere ontwikkelingen op dat vlak worden door het agentschap mee opgevolgd.
Timing: 2022
Budget: wordt ingebed in het programma dat beheersmatig voor en met het VIKZ wordt vastgelegd

Actie 33: we consolideren de aandacht voor vrijwillige inzet in zorg en welzijn via vrijwilligerswerk.be

Verantwoordelijke minister(s): Minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding
Uitvoerende administratie(s): Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
Omschrijving van de maatregel: De beperkingen van sociaal contact tijdens deze crisis zijn zwaar om mee om te gaan. Zo blijken heel wat bewoners van woonzorgcentra nooit bezoek te krijgen. En ook thuis zijn er heel wat mensen die een warm contact missen. Tijdens de corona-pandemie werden ad hoc initiatieven genomen zoals Help de Helpers en Fred en Frieda. Via deze weg worden mensen met eenzaamheidsgevoelens en buddies met elkaar in contact gebracht. De buddy moet het sociale isolement van de ander helpen doorbreken, door bijvoorbeeld regelmatig een kaartje te sturen, eens te bellen of te chatten of elkaar te ontmoeten. Dit initiatief wordt georganiseerd als aanvulling op het bestaande zorg- en welzijnsaanbod. In 2021 gaan we na hoe we de beide platformen kunnen integreren in de werking van vrijwilligerswerk.be.
Timing: 2021
Budget: ingebed in de middelen die beheersmatig voor en met vrijwilligerswerk.be worden vastgelegd